

Anette Strandenius

PK-YRITYKSEN VAPAAN KASSAVIRRRAN SIJOITTAMINEN

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutus
Tammikuu 2022

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Tammikuu 2022	Tekijä/tekijät Anette Strandenius
Koulutus Liiketalous	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi PK-YRITYKSEN VAPAAN KASSAVIRRAN SIOITTAMINEN		
Työn ohjaaja Johanna Österberg-Högstedt		Sivumäärä 46 + 1
<p>Vapaan kassavirran sijoittaminen on usein pk-yritykselle haastavaa. Opinnäytetyön aiheena on pk-yrityksen vapaan kassavirran sijoittaminen. Tavoitteena oli selvittää, millaisia sijoitusvaihtoehtoja sijoitusmarkkinoilta löytyy pk-yrityksille eli pienille ja keskisuurille yrityksille. Tavoitteena oli että, pk-yritykset saisivat siitä apua sijoittamisen aloittamiseen.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosassa käsiteltiin vapaan kassavirran sijoittamista helpottavat rahoitus- ja kassavirtalaskelmat, joista selviää yrityksen liiketoimintaan liittyvien rahavirtojen määrät. Laskelmista käy ilmi, jääkö yritykselle ylimääräistä vapaata kassavirtaa, jota voidaan käyttää sijoittamiseen. Tämän jälkeen perehdyttiin sijoitus suunnitelman tekemiseen ja tarkasteltiin erilaisia sijoituskohteita ja -välineitä sekä niihin liittyviä riskejä.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa laadittiin kuvitteelliselle Case Pienyritys A:lle rahoitus- ja kassavirtalaskelmat vuosilta 2020 ja 2021 käyttäen apuna yrityksen kuvitteellisia tilinpäätöstietoja. Laskelmien perusteella yritykselle tehtiin sijoitus suunnitelma.</p>		
Asiasanat Pk-yritys, kassavirtalaskelma, rahoituslaskelma, sijoittaminen		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date January 2022	Author Anette Strandenius
Degree programme Business Administration		
Name of thesis INVESTING THE FREE CASH FLOW OF AN SME		
Centria supervisor Johanna Österberg-Högstedt		Pages 46 + 1
<p>Investing free cash flow is often challenging for SMEs. The subject of the thesis is the investment of free cash flow from SMEs. The aim was to find out what investment options could be found in the investment market for SMEs, i.e., small and medium-sized enterprises. The aim was that it would help SMEs to start investing.</p> <p>The theory section of the thesis first went through the financial and cash flow statements facilitating the placement of free cash flow, which can determine the amounts of cash flows associated with the company's business activities. At the same time, the calculations show whether the company is left with extra free cash flow that can be used to invest. This was followed by the introduction of an investment plan and a variety of investment items and instruments, and related risks were examined.</p> <p>In the operational part of the thesis, financial and cash flow statements were prepared for the fictional Case Small Company A for 2020 and 2021 using the company's fictional financial statements. Based on the calculations, an investment plan was made for the company.</p>		
Key words SME, Statement of Cash Flow, Financial Statement, Investing		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

BETA-KERROIN

Riskikerroin, jolla mitataan osakkeen markkinariskiä ja kokonaistuoton riippuvuutta verrattuna sijoitusmarkkinoita saatavaan keskimääräiseen tuottoon.

BONDI

Joukkovelkakirja eli joukkolaina, yli vuoden mittainen rahoitusinstrumentti.

DURAATIO

Joukkolainan korkoriski, joukkovelkakirjalainasta saatavien kuponkikoron ja nimellisarvon painotettu keskimääräinen juoksuaika, kun painokertoimina käytetään kassavirtojen maksuaikaa.

EFT

Rahasto, jolla käydään kauppaa pörssissä.

ETC

Rahasto, joka seuraa raaka-aineen tai raaka-aineindeksin hinnankehitystä.

ETN

Pörssissä noteerattu arvopaperi, johon liittyy liikkeellelaskijan lupaus kohdeindeksin mukaisesta tuotosta sekä riski menettää sijoitettu pääoma osittain tai kokonaan.

EURIBOR

Euribor, joka tulee sanoista Euro interbank offered rate, on euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko ja sitä käytetään lainojen ja talletusten viitekorkona.

HEDGERAHASTO

Sijoitusrahasto, jonka tavoitteena on kasvattaa arvoa riippumatta markkinatilanteesta.

JOHDANNAINEN

Tarkoittaa riskienhallinnan tai tuoton tavoitteluun käytettävää sijoitustuotetta, jonka arvo perustuu jonkun toisen arvopaperin arvoon. Johdannaisia ovat optiot, termiinit, swapit ja futuurit.

KILA

Kirjanpitolautakunta.

LEI

EU-lainsäädännön vaatima tunnus, jota yritykset ja yhteisöt tarvitsevat pörssissä noteerattujen johdannaisten ja muiden arvopaperien kauppoihin.

LIKVIDITEETTI

Tarkoittaa maksuvalmiutta ja kykyä suoriutua maksuista sekä kuinka vaivattomasti saadaan jokin omaisuuserä muutettua rahaksi.

OIKEUDELLINEN KONSTRUKTIO

Oikeustieteessä käytetty termi, joka tarkoittaa oikeushenkilöä, esimerkiksi yhteisöä. Tarkoitetaan yritystä tai yhteisöä, jolla on samat oikeudet kuin ihmisillä eli oikeus saada oikeuksia ja vastata velvollisuuksista.

PK-YRITYS

Lyhenne, jota käytetään pienistä ja keskisuurista yrityksistä.

PRH

Patentti- ja rekisterihallitus.

PRIMEKORKO

Pankin oma viitekorko, joka muuttuu muutaman kerran vuodessa. Siihen vaikuttavat peruskorko, inflaatio-odotukset ja pankkien väliset lainauskorot.

PRIVATE BANKING

Kokonaisvaltainen yksilöllinen varallisuudenhoito palvelu.

REFERENSSIHINTA

Heikommin kehittyneen osakkeen päätösarvo verrattuna alkuarvoon vuosittaisena arvostuspäivänä.

R2 CRYSTAL

Erikoissijoitusrahasto, joka sijoittaa maailmanlaajuisesti ja tehokkaasti hajauttaen varoja huolellisesti valittuihin hedgerahastoihin.

SUURYRITYS

Kirjanpitovelvollinen, jolla ylittyy vähintään kaksi raja-arvoa päättyvällä ja sitä edeltävällä tilikaudella: taseen loppusumma on 20 000 000 euroa, liikevaihto on 40 000 000 euroa, tilikauden aikana yrityksen palveluksessa on keskimäärin 250 henkilöä.

VAPAA KASSAVIRTA

Yrityksen varat, joista on vähennetty liiketoiminnan ja investointien rahat (FCF, Free Cash Flow).

YLEISEN EDUN KANNALTA MERKITTÄVÄ YHTEISÖ

Suomalainen yhteisö, jonka osakkeella, velkakirjalla tai muulla arvopaperilla käydään kauppaa arvopaperimarkkinalain mukaisilla markkinoilla tai luottolaitostoimintalain mukainen luottolaitos tai vakuutusyhtiölain mukainen vakuutusyhtiö.

YTJ

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä, josta voidaan hakea tietoja kaikista Y-tunnuksen omistavista yrityksistä. Täällä näkyy myös yritykselle tai yhteisölle myönnetty LEI-tunnus ja sen myöntämispäivä.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PK-YRITYKSET JA SIJOITTAMINEN	3
3 RAHOITUSLASKELMA, KASSAVIRTA JA VAPAA KASSAVIRTA	4
3.1 Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukainen rahoituslaskelma	4
3.2 Kuukausittain tehtävä kassavirtalaskelma	6
3.3 Vapaa kassavirta	8
4 SIJOITTAMISEN ALOITTAMINEN	9
4.1 Sijoitussuunnitelma	9
4.2 Arvo-osuustili	14
4.3 LEI-tunnus	14
4.4 Allokaatio	15
4.5 Sijoituksen hajauttaminen	16
5 SIJOITUKSET	17
5.1 Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset	18
5.2 Strukturoidut tuotteet	18
5.3 Joukkolainat	20
5.4 Kiinteistösijoitukset	22
5.5 Osakesijoitukset	25
5.6 Johdannaiset	29
5.7 Raaka-aineet ja hyödykkeet	29
5.8 Korkorahastot	30
5.9 Sijoitusrahastot	31
5.10 Välipääomarahoitusvälineet	32
5.11 Vakuutussäästäminen sijoitusvälineenä	33
6 CASE-YRITYS PIENYRITYS A JA SIJOITTAMINEN	35
6.1 Pienyritys A:n rahoituslaskelma	35
6.2 Pienyritys A:n kassavirtalaskelma	37
6.3 Pienyritys A:n sijoitussuunnitelma	39
7 YHTEENVETO	41
LÄHTEET	43
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Sijoituskohteita tuoton ja riskin suhteessa	17
KUVIO 2. Kiinteistömarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutus sekä tunnusluvut	24
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Malli Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaisesta epäsuorasta rahoituslaskelmasta	5

TAULUKKO 2. Esimerkki suoralla menetelmällä tehdystä vastaperustetun yrityksen kassavirtalaskelmasta	7
TAULUKKO 3. Esimerkki sijoitussuunnitelmaan liittyvistä kysymyksistä	10
TAULUKKO 4. Riskiprofiilit, sijoitushorisontit ja sijoitustuotteet	11
TAULUKKO 5. Kiinteistösijoitusten erityispiirteiden etuja ja haittoja	23
TAULUKKO 6. Pienyritys A:n rahoituslaskelma	35
TAULUKKO 7. Pienyritys A:n kassavirtalaskelma ja ennuste kuvitteellisen kirjanpidon lukujen perusteella	38

1 JOHDANTO

Pk-yritykset eli pienet ja keskisuuret yritykset kokevat usein vapaan kassavirran sijoittamisen vaikeana ja hankalana. Yritykset ei välttämättä edes huomaa, että niiltä löytyy varoja, joita voidaan sijoittaa. Yrityksessä ei ehditä tulkita kirjanpidon lukuja ja mahdollisuus sijoittamiseen saattaa tuntua vieraalta. Tämä saattaa olla syynä pienimuotoiseen tai lähes olemattomaan sijoitustoiminnan harjoittamiseen ja sen seurauksena menetettyihin sijoitustuottoihin. Taustalla saattaa olla pelko likviditeetin heikkenemisestä sekä siitä, kuinka nopeasti omaisuuserä tai sijoitukset voidaan tarvittaessa muuttaa rahaksi. Harvemmin pk-yritykset osaavat hyödyntää sijoituksissaan eri riskitasojen lyhyitä tai pitkiä sijoitusaikoja.

Sijoittaminen on kiinnostanut minua jo kauan ja olin innostunut, kun autoalalla pitkään toiminut toimeksiantajayritys pyysi minua kartoittamaan tässä opinnäytetyössä. Erityisesti haluttiin tietää, millaisia eri sijoittamisen vaihtoehtoja sijoitusmarkkinoilta löytyy pk-yritykselle, joka haluaa aloittaa sijoittamisen käyttäen siihen vapaata kassavirtaa. Toimeksiantajayritys halusi pysyä anonyyminä, joten tämä opinnäytetyö tehdään yleisellä tasolla ja sen toiminnallisessa osuudessa käytetään apuna kuvitteellista yritystä ja sen kuvitteellisia tilinpäätöstietoja. Olen itse tehnyt sijoituksia mututuntumalla sekä sijoitettavan määrän että sijoituskohteiden suhteen ja muutaman kerran jopa onnistunut ajoituksessa. Sijoitusmarkkinoilla on valtava määrä erilaisia sijoitustuotteita eri tuottomahdollisuuksilla ja sijoitusajoilla, ja ne sopivat sijoittamiseen sekä yksityishenkilölle ja yritykselle. Sijoittamista on vaikea oppia kirjoista lukemalla, riskit on hyvä selvittää etukäteen. Onnistuneen sijoittamisen taustalta löytyy päätös sijoittamisen aloittamisesta, riskinsietokyvyn tunnistamisesta ja sijoittamissuunnitelman tekemisestä.

Opinnäytetyön teoriaosassa käydään lävitse rahoitus-, kassavirta- ja vapaan kassavirran -laskelmat, jotka havainnollistavat miten yrityksen varat riittävät tavanomaiseen liiketoimintaan ja jääkö yritykselle ylipäättään ylimääräisiä varoja esimerkiksi sijoittamista varten. Tämän perusteella yrityksen on helpompi tehdä päätös, miten ja mihin kannattaisi sijoittaa. Pk-yrityksissä vapaan kassavirran sijoittaminen saattaa jäädä kokonaan tekemättä, koska kirjanpitolaki ei edellytä rahoitus- ja kassavirtalaskelmien tekemistä ja tämä prosessi saatetaan kokea hankalaksi sekä aikaa vieväksi. Lisäksi selvitetään, kuinka sijoittaminen voidaan aloittaa ja mitä kaikkea siinä tulisi ottaa huomioon. Sijoittamisen aluksi tehdään sijoitussuunnitelma. Suunnitelmassa kartoitetaan muun muassa sijoittajan perusasioita; sijoitusbudjettia, riskinsietokykyä ja tuottohakuisuutta. Sijoitussuunnitelma auttaa löytämään sijoittajalle oikeanlaiset sijoitustuotteet. Näiden asioiden lisäksi käsitellään muita sijoittamisessa huomioitavia

seikkoja sekä sijoittajan riskinhallintaa. Teoriaosan loppupuolella tutustutaan erilaisiin sijoituskohteisiin ja -välineisiin sekä niiden ominaisuuksiin ja riskeihin.

Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa käsitellään läpikäytyjä asioita käyttäen esimerkkinä kuvitteellista pk-yritystä Pienyritys A:ta. Case-yritykselle lasketaan ensin rahoitus- ja kassavirtalaskelmat käyttäen apuna kuvitteellisia lukuja ja tilinpäätöstietoja. Saatujen lukujen perusteella tehdään sijoitus-suunnitelma ja -päättös sijoitettavista varoista ja mietitään yritykselle parhaiten soveltuvat sijoitustuotteet ja -välineet. Tavoitteena esimerkissä on löytää case-yritykselle helposti hallittavat sekä parhaimmat tuotot mahdollistavat ratkaisut ottaen samalla huomioon sijoitusten riskitasot ja sijoitusajan pituus.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty merkittävimpinä lähteinä vuonna 2019 ilmestynyttä Juha-Pekka Kallungin, Minna Martikaisen ja Jaakko Niemelän teoksen Ammattimainen sijoittaminen 8tta painosta sekä Suomen Pörssisäätiön vuonna 2017 julkaisemaa Osakeopasta.

2 PK-YRITYKSET JA SIJOITTAMINEN

Pk-yrityksellä tarkoitetaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Pk-yrityksissä työskentelee alle 250 työntekijää, niiden liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa vuosittain tai taseen loppusumma on enimmillään 43 miljoonaa euroa. Lisäksi pk-yritysten pääomasta tai osakkeiden määrästä enintään 25 %:a saa olla sellaisen yrityksen omistuksessa, jota ei voida kutsua pk-yritykseksi. Pk-yritykset voidaan jakaa vielä erikseen pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Pienet yritykset työllistävät alle 50 työntekijää, niiden liikevaihto ja taseen loppusumma ovat molemmat enintään 10 miljoonaa euroa. (Tilastokeskus a.) Vuonna 2020 Suomessa oli Tilastokeskuksen, Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilaston (Tilastokeskus 2021) mukaan kaikkia yrityksiä yhteensä 368622. Näistä keskisuuria yrityksiä oli 3075, pieniä yrityksiä 17052 ja ne työllistivät yhteensä 621000 työntekijää (Tilastokeskus 2021).

Pk-yrityksissä käytetään sijoittamista suhteellisen vähän kassanhallinnan apuna. Pk-yritykset suhtautuvat usein sijoittamiseen ennakkoluuloisesti ja vähättelevästi. Sijoittamisen kustannukset mielletään liian suuriksi ja ajatellaan, että sijoittaminen on aloitettava suurella summalla. Sijoitusriskien ottaminen saattaa pelottaa eikä pk-yrittäjällä ole aikaa perehtyä sijoittamiseen. Sijoittaminen kannattaisi kuitenkin aloittaa heti, kun pk-yrityksen toiminta on vakiintunut. Sijoittaminen on helppo aloittaa ottamalla yhteyttä pankkiin tai pankkiiriliikkeeseen ja tekemällä sijoitussopimus, käymällä sijoitusprofiili lävitse sekä avaamalla arvo-osuustili. Sijoittamisen voi aloittaa esimerkiksi sijoittamalla kuukausittain pienen summan rahastoihin, jolloin sijoittamisen kulut eivät nouse korkeiksi. Samalla sijoittamisen riskit pienenevät, kun varoja hajautetaan useampaan sijoituskohteeseen. (Karjalainen 2019.)

3 RAHOITUSLASKELMA, KASSAVIRTA JA VAPAA KASSAVIRTA

Pk-yrityksen on helpompi tehdä päätös sijoittamisen aloittamisesta, kun tiedetään riittävätkö, yrityksen varat liiketoiminnan käyttöön. Yrityksen kirjanpidosta saatavien lukujen avulla voidaan tehdä erilaisia rahoitus- ja kassavirtalaskelmia, joista selviää, riittävätkö yrityksen varat sijoittamiseen. Yleisimpiä yrityksissä käytettyjä laskelmia ovat rahoituslaskelma, kassavirran ja vapaan kassavirran laskelmat.

Rahoituslaskelma antaa tietoa tilinpäätöksen käyttäjille siitä, mistä tuloista yrityksen rahavirta koostuu ja mihin rahavirran rahoja on käytetty. Laskelmassa rahavirrat ovat omina erinään. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2011, 59.) Kirjanpitolain mukaan tilikaudella liikkuneet rahavirrat on esitettävä rahoituslaskelmalla eli rahavirtalaskelmalla, josta selviää yrityksen varojen hankinta ja käyttö tilikauden ajalta. (Koski 2012, 87.)

Kassavirralla tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan, yritykseen tulleen rahan ja sen käytön erotusta. Kassavirtalaskelman avulla saadaan selville, ovatko yrityksen kirjanpidon mukaiset myyntitulot riittäneet kattamaan yrityksen toiminnan menot, rahoituskulut, verot sekä investoinnit, lainojen lyhennykset ja mahdollisesti voitonjaon (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2011, 52.) Myös Luukkosen (2020) mielestä kassavirtalaskelma ja sen seuraaminen on yrittäjän arjen keskeisimpiä asioita. Kassavirran avulla pystytään seuraamaan, miten rahat riittävät yrityksen tavanomaiseen liiketoimintaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. (Luukkonen 2020.)

Vapaa kassavirta (FCF) perustuu kassavirtalaskelmaan ja se kertoo, kuinka paljon yrityksellä on varoja käytettävissä tavanomaisten liiketoiminnan menojen ja investointisijoitusten jälkeen. Lisäksi lasketun vapaan kassavirran avulla sijoittaja saa selville asioita, joita ei tuloslaskelmasta tai taseesta löydy. Vapaan kassavirtalaskelman avulla saadaan selville, paljonko yritys voi jakaa osinkoja omistajille ja maksaa pääomasijoituksia sijoittajille takaisin. (Erkkilä 2016.)

3.1 Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukainen rahoituslaskelma

Kirjanpitolautakunta (KILA) on antanut kirjanpitovelvollisille yleisohjeen, kuinka maksuperusteinen rahoituslaskelma tehdään kirjanpitoasetuksen säännösten mukaisesti. Kirjanpitoasetuksen 2 luvun 1

§:n mukaan rahoituslaskelman tulee havainnollistaa kolmen eri osa-alueen rahavirrat. (Koski 2012, 87–88.)

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa rahoituslaskelmassa on oltava:

- 1) *liiketoiminnan rahavirta*, joka osoittaa, missä määrin kirjanpitovelvollinen on pystynyt tilikauden aikana liiketoimintansa avulla tuottamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, tuoton maksamiseen oman pääoman sijoittajille, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.
- 2) *investointien rahavirrat*, jotka tuovat esiin rahavirtojen käytön, jonka kirjanpitovelvollinen on toteuttanut tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä; sekä
- 3) *rahoituksen rahavirrat*, joista käy ilmi oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. (Mukaillen Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339, 2 luku, 1 §.)

Rahoituslaskelma voidaan tehdä joko suorana tai epäsuorana. Suorana tehtävä rahoituslaskelma on tarkempi, mutta paljon vaativampi ja siinä liiketoiminnan rahavirrat esitetään bruttomääräisinä. Epäsuorana tehtävä rahoituslaskelma on helpompi laatia ja se on käytössä yleisemmin. Tässä laskelmassa liiketoiminnan rahavirta esitetään nettomääräisenä. (Jylhä 2016.) Epäsuoraa rahoituslaskelmaa (TAULUKKO 1.) käytetään yleensä tilinpäätöksissä (Koski 2012, 92). Kirjanpitolain mukaan pk-yrityksen ei tarvitse laatia tilinpäätöksen liitteeksi rahoituslaskelmaa. Rahoituslaskelman esittämisvelvollisuus on suuryrityksillä ja yleisen edun kannalta merkittävillä yhteisöillä eli arvopaperimarkkinoilla olevilla yrityksillä, luottolaitoksilla ja vakuutusyhtiöillä. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, luku 3, 1 §.) Koski (2012, 90) kuitenkin suosittelee pk-yrityksille rahoituslaskelman laatimista. Laskelman avulla on helppo johtaa yritystä ja sen eri liiketoimintayksiköitä. Lisäksi rahoituslaskelman avulla on helppo osoittaa miten eri toiminnot vaikuttavat rahavirtojen liikkeisiin.

TAULUKKO 1. Malli Kirjanpitolausalan yleisohjeen mukaisesta epäsuorasta rahoituslaskelmasta (mukaillen Koski 2012, 89)

Liiketoiminnan rahavirta:	
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	
Oikaisut:	
Suunnitelman mukaiset poistot (+)	
Rahoitustuotot (-) ja kulut (+)	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	
Käyttöpääoman muutos	
Lyhytaikaiset korottomat liikesaamiset lisäys (-) tai vähennys (+)	(jatkuu)

TAULUKKO 1. (jatkuu)
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) tai vähennys (+)
Lyhytaikaiset korottomat velat lisäys (+) tai vähennys (-)
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja
Muista liiketoiminnan rahoituskuluista maksetut korot ja maksut (-)
Maksetut välittömät verot (-)
<i>Liiketoiminnan rahavirta</i>
Investointien rahavirrat:
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin (-)
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot (+)
Myönnettyt lainat (-)
Investoinnit muihin sijoituksiin (-)
<i>Investointien rahavirrat</i>
Rahoituksen rahavirrat:
Oman pääoman maksulliset korotukset (+)
Lainojen nostot (+) ja lyhennykset (-)
Maksetut osingot ja muu voitonjako (-)
Maksetut konserniavustukset (-)
<i>Rahoituksen rahavirrat</i>
Rahavarojen muutos (<i>Liiketoiminta + Investoinnit + Rahoitus</i>)

3.2 Kuukausittain tehtävä kassavirtalaskelma

Pk-yrityksen johtaminen ja sijoittamisen suunnittelu on kuitenkin helpompi tehdä joka kuukausi tehtävän kassavirtalaskelman avulla. Kassavirtalaskelma laaditaan suoralla menetelmällä (TAULUKKO 2.) bruttomääräisenä ja laskelmaan kirjataan joka kuukaudelta toteutuneet rahavirrat sekä tehdään ennusteet tuleville kuukausille tämänhetkisten tietojen perusteella. (Koski 2012, 90–91.) Kassavirtalaskelman avulla nähdään kuinka yrityksen rahavirrat jakautuvat, mistä yritykseen tulee rahaa ja mihin sitä menee. Laskelman avulla yrityksen on helpompi seurata kuukausittain maksuvalmiutta ja sen muutoksia. Kasvavalla yrityksellä on isommat menot ja sen kannattaa hyödyntää kassavirtalaskelmaa sekä hoitaa maksut tulojen mukaisesti, jolloin maksuvalmius eli likviditeetti pysyy hallinnassa. (Koski 2012, 107.)

TAULUKKO 2. Esimerkki suoralla menetelmällä tehdystä vastaperustetun yrityksen kassavirtalaskelmasta (mukaillen Koski 2012, 103–104)

Kuukausi	Tammi	Helmi	Maalis	jne.	Yhteensä
	Toteutunut	Toteutunut	Toteutunut	Ennuste	
Alkusaldo	0	1094	-334	594	
KASSAANMAKSUT (+)					
Kassaanmaksut, myynti alv 0 %	0	2000	4200	6000	12200
Kassaanmaksut, muut alv 0 %	0		850		
Laskutetut alv:t	0	480	1212	1440	
Yhteensä		2480	6262	7440	
KASSASTA MAKSUT (-)					
Ostot (sis. alihankinta) alv 0 %	1500	1000	1400	1800	5700
Henkilöstökustannukset	0	1800	1800	1800	5400
Vuokrat	250	250	250	250	1000
Markkinointi, alv 0 %	1400		800		2200
Muut alv 0 %	0	450	400	500	150
Ostojen alv	756	408	684	612	
Verottajalle tilitettävä alv	-756	-648	-120	708	
Yhteensä	3906	3908	5334	4962	
<i>Liiketoiminnan kassavirta (=)</i>	-3906	-1428	928	2478	
INVESTOINNIT (-)	-3000	0	0	0	3000
PÄÄOMA- JA LAINA- RAHOITUS					
Osakepääomasijoitukset (+)	3000				3000
Pääomalainat (+)					
Lainat rahoituslaitoksilta (+)	5000				5000
Lainojen lyhennykset (-)					
Korot (-maksut/ +saamiset)					
Muut					
Rahoituksen kassavirta yhteensä	8000	0	0	0	
Kassan muutos (=)	1094	-1428	928	2478	
Loppusaldo	1094	-334	594	3072	3072

Taulukossa 2. liiketoiminnan kassavirta käsittää asiakkailta saatavat kassatulot ja toimittajille maksetut kassamenot ostoista ja palveluista. Yleensä liiketoiminnan kassavirran tulee olla positiivinen, koska yrityksen kassatulojen on oltava pitkällä aikavälillä suurempia kuin yrityksen menot, jotta yrityksellä on mahdollista selviytyä maksuistaan ja jatkaa liiketoimintaa. Taulukon esimerkissä vastaperustettu yritys aloitti toimintansa ja hyvin usein aloittavilla yrityksillä liiketoiminnan kassavirta on aluksi negatiivinen, kuten taulukosta nähdään. Jo kahden ensimmäisen kuukauden jälkeen yrityksen kassavirta on kuitenkin kääntynyt positiiviseksi ja yritys ennustaa jatkossakin toiminnan tulojen kasvavan.

3.3 Vapaa kassavirta

Vapaa kassavirta saadaan selville kassavirtalaskelmasta liiketoiminnan ja investointien rahavirtojen avulla. Liiketoiminnan rahavirroista voi tulkita, miten yritys on suoriutunut saamillaan myyntituloilla yrityksen toiminnasta johtuvista juoksevista menoista ja muista yrityksen liiketoiminnan välttämättömistä kuluista. Mikäli liiketoiminnan rahavirtojen erotus on positiivinen, se tarkoittaa, että rahaa on jäänyt enemmän kuin yritystoimintaan on mennyt ja yritys pystyy jakamaan voittoa tai investoimaan. Investointien rahavirtoihin kuuluvat aineelliset ja aineettomat käyttöomaisuuden hankinnat ja niiden myynnit, esimerkkeinä koneiden ja kaluston hankinnat sekä yritysostot. (Erkkilä 2016.)

Vapaalla kassavirralla tarkoitetaan tarvittaessa vuosittain yrityksestä ulosnostettavien varojen määrää, josta on vähennetty yhtiön perusliiketoimintaan liittyvät kulut. Vapaata kassavirtaa käytetään yrityksen investointien hankkimiseen, osinkojen maksuun ja osakkeiden ostamiseen. Yrityksen vapaan kassavirran kasvuvauhti on suurin piirtein samoissa bruttokansantuotteen kasvunopeuden kanssa. Perusteluna tälle on se, että hitaammin kasvavilla aloilla kilpailu on vähäisempää ja jäljelle jäävät yritykset kasvavat paremmin. Nopeammin kasvavilla aloilla kilpailua on enemmän ja yleensä kasvuvauhti tasaantuu ja hidastuu pidemmällä ajanjaksolla. (Huovinen 2020.)

4 SJOITTAMISEN ALOITTAMINEN

Sijoittaminen alkaa yrityksen päätöksellä lähteä sijoittamaan yritykselle kertynyttä vapaata kassavirtaa. Tämän päätöksen jälkeen on mietittävä, millainen sijoittajaprofiili yrityksellä on, millaista riskiä yrityksessä ollaan valmiita ottamaan ja millaisia tuotto-odotuksia sijoituksille asetetaan. Kuinka pitkällä aikavälillä sijoittaminen voidaan tehdä ja miten sijoitus kannattaisi hajauttaa? Onko yrityksessä kenelläkään kokemusta ennestään sijoittamisesta ja löytyykö aikaa omien töiden ohella seurata sijoitusten muutoksia vai onko kuitenkin parempi käyttää sijoittamisessa ammattilaisten apua? (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 2.)

Sijoittamisen yleistyessä on sijoittajien suojaksi tehty säännöksiä, joiden mukaan pankkien ja muiden sijoituspalveluyritysten velvollisuutena on tehtävä jokaiselle sijoittajalle huolellinen kartoitus. Yrityksen kannattaa laatia ensimmäiseksi sijoitussuunnitelma, jossa kartoitetaan sijoittamisen perusasiat, budjetti, riskiprofiili ja sijoitusaika, ja se miten sijoittaminen aiotaan tehdä sekä lisäksi sijoittamisen tyyli. Sijoitussuunnitelmasta selviää, millainen sijoittaja yritys on ja millaisen riskin yritys haluaa ja uskaltaa ottaa. (Kallunki ym. 2019, 43–49.)

4.1 Sijoitussuunnitelma

Sijoitussuunnitelma aloitetaan aina tekemällä sijoittajalle kysymyksiä huolellista kartoitusta varten. Yrityksessä näihin sijoittamista koskeviin kysymyksiin vastaa henkilö, jolla on oikeus tehdä päätöksiä yhtiön rahojen sijoittamisesta. Pankeilla ja sijoituspalveluyrityksillä löytyy omilta nettisivustoilta sijoitusprofiilikysely, johon kirjaudutaan omilla palvelutunnuksilla. Kysely voidaan tehdä myös tapaamisessa sijoitusneuvojan kanssa. Sijoittajan turvaksi tehtävässä perusasioiden huolellisessa kartoittamisessa käytetään apuna muun muassa kysymyksiä, joita käydään lävitse taulukossa 3 (Kallunki 2019, 43–49.)

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiö on oikeudellinen konstruktio ja tämän perusteella yhtiössä on oltava luonnollisia henkilöitä, jotka ovat kykeneviä asemansa ja osakeyhtiölain edustamissäätelyn mukaan kelpollisia ja toimintavaltaisia edustamaan yhtiötä ja tekemään sitä koskevia päätöksiä (Immonen & Villa 2019, 56.)

TAULUKKO 3. Esimerkki sijoitussuunnitelmaan liittyvistä kysymyksistä (mukaillen Kallunki 2019, 43–49)

Sijoittajan perusasiat	
Sijoittajan ammatti	
Millainen koulutustaso sijoittajalla on?	
Onko sijoittajalla finanssialan koulutusta?	☐ kyllä ☐ ei
Kuinka monen vuoden sijoituskokemus sijoittajalla on?	☐ ei kokemusta ☐ alle 3 vuotta ☐ 3–5 vuotta ☐ yli 5 vuotta
Mitä sijoituspalveluja sijoittaja tuntee?	☐ toimeksiannot ilman sijoitusneuvontaa ☐ sijoitusneuvonnan ☐ omaisuudenhoitopalvelut
Ovatko seuraavat sijoitustuotteet sijoittajalle tuttuja ja onko sijoittaja käyttänyt niitä sijoituksiinsa?	
☐ Sijoitusrahastot	☐ On käytetty viimeisen kahden vuoden aikana
☐ Erikoissijoitusrahastot _____ sijoituskerta/vuosi	☐ On käytetty viimeisen kahden vuoden aikana _____ keskimääräinen sijoitus/kerta
☐ Vakuutuslaskut _____ sijoituskerta/vuosi	☐ On käytetty viimeisen kahden vuoden aikana _____ keskimääräinen sijoitus/kerta
☐ Osakkeet ja johdannaiset ☐ Säännellyn markkinan osakkeet ☐ Warrantit ja muut optio-oikeudet ☐ EFT / ETC / ETN ☐ Joukkovelkakirjalainat ☐ Strukturoidut joukkovelkakirjalainat	☐ On käytetty viimeisen kahden vuoden aikana

Yrityksen sijoittamisen apuna kannattaa käyttää vapaan kassavirran laskelmaa. Sen avulla on helppo nähdä, kuinka paljon yrityksellä on enimmillään mahdollisuus sijoittaa. (Erkkilä 2016.) Samalla kannattaa myös miettiä, millaisella summalla yritys sijoittaa. Sijoitetaanko suurempi summa kerran tai useampia pieniä summia vai olisiko säännöllinen kuukausisijoitus sittenkin parempi? Sijoituksen suuruus vaikuttaa suoraan myös välityspalkkioihin ja usein myös sijoituksen hoitokuluihin. (Kauppila, Puttonen & Repo, 2020, 14–15.) Suuremman sijoituksen tekevä yritys saa helpommin yksilöllistä varainhoitoa Private Banking-puolella, kuten esimerkiksi erikoisrahastoja, kun taas pienemmän sijoituksen tekevä saa tyytyä yleisesti markkinoilla oleviin vaihtoehtoihin (Puttonen & Repo 2011, 19). Erikoisrahastoissa on saatettu asettaa minimimerkintäsumma, joka saattaa olla jopa useita tuhansia euroja, esimerkkinä R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto. R2 Crystal on rahasto, joka sijoittaa

maailmanlaajuisesti huolella valittuihin ja hajautettuihin hedgerahastoihin, joiden tarkoituksena on kasvattaa arvoa markkinatilanteesta riippumatta. Näissä hedgerahastoissa on listattujen ja listaamattomien yritysten osakkeita, johdannaisia, korkotuotteita, valuuttoja ja raaka-aineita. Rahastolla on oma salkunhoitaja ja erikoissijoitusrahasto sopii sijoittajalle, joka haluaa saada korkeaa tuottoa. Tämän erikoissijoitusrahaston minimisijoitus on 10000 euroa. (R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto.)

Riskiprofiililla otetaan selvää sijoittajan omasta riskinottokyvystä. Riskinsietämistä voidaan pohtia selvittämällä, millaista riskiä yritys on valmis sietämään sijoittamisessa (Kallunki yms. 2019, 21). Sijoitusmaailmassa käytetään iskulausetta: *”cut your losses and let your profits run”* eli katkaise ajoissa tappiosi ja anna voittojesi virrata. Käytännössä kukaan ei osaa kertoa oikeaa hetkeä, milloin kannattaa myydä tai ostaa. (Kauppila, ym. 2020, 29.) Kun sijoittaminen tehdään vapaalla kassavirralla, turvataan yrityksen päivittäiset ja kuukausittaiset toiminnot. Riskinsietokyky kertoo sijoituksista saadun hyödyn muutoksesta ja sijoitusvarallisuuden lisäyksen suhteesta. Toisin sanoen sijoittamisessa tulisi löytää tuoton ja riskin yhdistelmä, jolla saisi sijoitukselle maksimaalisen hyödyn. (Kallunki ym. 2019, 22–23; Kauppila ym. 2020, 28).

Yrityksen tulee myös miettiä, millaista sijoitushorisonttia sijoittamisessa käytetään. Sijoitushorisontilla tarkoitetaan aikaa, jonka yrityksen tekemä sijoitus voi olla sidottuna sijoituskohteeseen. Yrityksen taloudellisesta tilanteesta riippuen riskiprofiili ja sijoitushorisontin pituus vaihtelevat. Myös eri sijoitus tuotteiden tuotot ja niistä saadut hyödyt saattavat vaihdella suuresti sijoitusajasta riippuen. Esimerkiksi osakkeiden arvovaihtelut saattavat olla lyhyellä sijoitusperiodilla merkittäviä ja osakkeiden arvo voi laskea nopeasti jopa huomattavasti alle alkuperäisen hankintahinnan. Sijoitushorisontin määrittelemisessä voi käyttää apuna ajatusta, kuinka kauan yritys voi odottaa ennen kuin lähtee myymään sijoituksia, jos niiden arvot ovat laskeneet merkittävästi. (Kallunki ym. 2019, 25–26.) Sijoittamiseen liitettäviä erilaisia riskiprofiileja ja niiden kuvauksia, niihin sopivia sijoitushorisontteja sekä niihin yleisesti liitettäviä sijoitustuotteita on havainnollistettu taulukossa 4.

TAULUKKO 4. Riskiprofiilit, sijoitushorisontit ja sijoitustuotteet (Mukaillen Kallunki ym. 2019, 22, 26)

Sijoitus-profiili	Riskinottokyky	Sijoitus-horisontti	Sijoitustuote
Varovainen	<ul style="list-style-type: none"> ei ota riskiä sijoitettu pääoma ei saa pienentyä 	1 vuosi	<ul style="list-style-type: none"> riskittömät talletustilit lyhyen koron rahastot

(jatkuu)

	TAULUKKO 4. (jatkuu) <ul style="list-style-type: none"> hyväksyy pienen tuoton, koska ei halua ottaa riskiä 		<ul style="list-style-type: none"> pääomasuojatut rahastot pitkäaikaiset joukkolainat
Maltillinen	<ul style="list-style-type: none"> sietää matalaa riskiä, jos mahdollisuus parempaan tuottoon myös vähäinen pääoman pieneneminen mahdollista 	1–3 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> pääosin riskittömät talletustilit, rahastot ja joukkolainat pieni osa sijoituksista osakesijoituksissa, joissa riskiä.
Tuotto-hakuinen	<ul style="list-style-type: none"> sietää kohtuullisesti riskiä voi ottaa riskin pääoman pienenemisestä myös lyhyemmällä aikavälillä, jos on mahdollisuus saada parempaa tuottoa 	yli 3 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> riskittömät ja riskiä sisältävät sijoitustuotteet
Rohkea	<ul style="list-style-type: none"> sietää paljon riskiä sietää pääoman pienenemistä keskipitkällä aikavälillä haluaa hyvää tuottoa suuremmalla riskillä 	yli 5 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> suurin osa sijoituksista on osakesijoituksia

Sijoitussuunnitelmassa pohditaan myös yrityksen sijoitustyyliä sekä millaista tuottoa yritys haluaa saada sijoituksilleen. Sijoitussuunnitelman aiheet käsittelevät osittain päällekkäin samoja asioita, mutta kuitenkin hieman eri kantilta tarkasteltuna. Valitsemalla sopiva sijoitustyyli, yritykselle löydetään oman tyyliiset ja eettisesti sopivat sijoitustuotteet (Yleisimmät sijoittajien käyttämät sijoitustyyli 2021). Yritys voi pysyä sijoittamisessa uskollisena omalle arvomaailmalleen ja valita siihen sopivat sijoittamiseen tuotteet. Mikäli yritys haluaa vastustaa jotain tiettyä yritystä tai sen toimintaa, se voi valita haluaako olla lainkaan mukana sijoittamassa tällaisen yrityksen toimintaan. (Sijoittaja 2021.) Yritys saattaa haluta sijoittaa pelkästään niin sanottuihin laatuyhtiöihin eli yrityksiin, jotka ovat muuntautumiskykyisiä ja selviytyvät suhdanteiden vaihtuessa. Laatuyhtiöiden tulos pysyy vakaana vuodesta toiseen, lisäksi niiden kannattavuus ja tilinpäätöstiedot ovat vahvalla pohjalla ja osinko kasvaa vuosittain. (Heikkilä 2017.)

Entä onko yritys sijoittajana aktiivinen vai passiivinen? Aktiivisuus tuo monesti lisätuottoja, mutta samalla se vaatii osaamista ja aikaa sijoitusten seurantaan. Liika aktiivisuus saattaa aiheuttaa ylimääräisiä kuluja useiden ostokertojen myötä ja siten pienentää sijoituksesta saatavia tuottoja. (Erkkilä 2020.) Pöystin (2021) mukaan aktiivinen sijoittaja tekee sijoituskauppaa usein joka päivä ja etsii myös

kansainvälisiltä markkinoilta uusia potentiaalisia sijoituskohteita. Passiivinen sijoittaja saa hyviä tuloksia hajauttamalla sijoitukset laajasti muun muassa eri omaisuusluokkiin, toimialoihin, useille eri markkinoille ja maantieteellisesti, välttämällä perusteetonta ja turhaa kaupankäyntiä sekä tarkastamalla keran vuodessa sijoitukset eli tuotot ja kohteet sekä tekemällä niihin mahdollisesti tarvittavia muutoksia. (Sijoittaja a.)

Sijoitussuunnitelmassa mietitään, mikä on yritykselle paras sijoitustyyli. Sijoitustyyliä luetellaan perinteisesti tuottohakuisiin ja riskipainotteisiin. Tuottohakuisessa sijoittamisessa painopisteenä on tuoton saaminen. Sen maksimoimiseksi käydään lävitse muun muassa eri sijoitusten arvostus- ja tilinpäätöslukuja, kassavirtaa, liikevaihdon muutosta, osakkeiden markkina-arvoja, osinkojen kasvua ja monia muita saman tyyppisiä tietoja, joiden perusteella tehdään sijoitustuotteiden valinta. (Pöysti 2021.) Riskipainotteisessa sijoitustyyliä valitaan sijoitustuotteiksi pienemmän riskin omaavia tuotteita, joiden keskihajonta eli historiallisten kokonaistuottojen poikkeama on pientä, beta-kerroin eli sijoitusten arvonmäärityksen riskikerroin on alle yksi ja yhtiöt ovat riskipainotettuja, niissä on alhaisempi riski (Pöysti 2021).

Ennen sijoittamisen aloittamista yrityksessä tulee pohtia, onko kenelläkään aikaa ja halua seurata eri sijoituskohteiden kehitystä, niiden riskejä ja tuottoja? Kiinnostaaako yrityksessä ketään maailmantilanteesta tapahtuvat muutokset ja kehitys sekä niiden vaikutukset sijoitusmarkkinoihin? Tai onko yrityksessä kukaan ylipäättään kiinnostunut sijoittamisesta? Sijoittamisesta ja eri sijoitustuotteista saa valtavasti tietoa eri tahoilta, mutta riittääkö sijoittajan kokemus ja rohkeus tehdä itse sijoittamiseen liittyviä päätöksiä ilman ulkopuolista apua (Kauppila ym. 2020, 21, 29–30).

Sijoittamisen avuksi löytyy markkinoilta paljon erilaisia sijoittamisen ammattilaisia. Pankit, pankkiiriliikkeet, henkivakuutusyhtiöt ja muut sijoituspalveluyritykset, joilla on välittäjäoikeudet, tarjoavat erilaisia sijoittamisen palveluja yksityisille ja yrityksille. (Kallunki ym. 2019, 286.) Yrityksellä on oltava sijoittamista varten arvo-osuustili, LEI-tunnus eli EU:n yrityksiltä ja yhteisöiltä vaatima tunnus pörsissä käytävien tuotteiden kaupankäyntiin ja lisäksi yrityksen on kaupankäyntiä varten tehtävä välittäjän kanssa välityssopimus (Leskinen 2021).

4.2 Arvo-osuustili

Arvo-osuustili on sähköisessä muodossa oleva arvopapereiden säilytyspaikka, johon on liitetty pankkitili kaupankäynnin rahaliikennettä varten. Arvopaperipörssiin listattujen osakkeiden kaupankäynnin ja säilyttämisen on tapahduttava arvo-osuustilillä. Arvo-osuustilillä olevat arvopaperit ovat arvo-osuuksia, sijoittaja saa vuosittain niistä sekä niihin liittyvistä osingoista tiliotteen. Arvo-osuudet ovat muun muassa sähköisiä osakkeita, johdannaisia, termiinejä, warrantteja, optioita ja merkintäoikeuksia. Arvo-osuustilejä voi olla lukematon määrä eikä niille sijoitettavien varojen määrää ole rajoitettu. Sijoittajalla voi olla käytössä esimerkiksi omat arvo-osuustilit eri pankeissa ja sijoituspalveluyrityksissä. (Kuusinen 2021.)

4.3 LEI-tunnus

Yritykset ja yhteisöt ovat tarvinneet LEI-tunnuksen 1.11.2017 alkaen pörssissä noteerattujen johdannaisten ja muiden arvopapereiden kauppoihin 3.1.2018 alkaen. LEI-tunnus on kansainvälisesti käytetty ja lyhenne on muodostettu englanninkielisistä sanoista Legal Entity Identifier. Yksityishenkilöt eivät tarvitse LEI-tunnusta. (Patentti- ja rekisterihallitus a.)

LEI-tunnuksen tehtävänä on parantaa rahoitusmarkkinoiden läpinäkyvyyttä. LEI-tunnus on 20 merkinen ja se perustuu ISO 17442-standardiin. EU:n lainsäädäntö; MiFID II, EU:n arvopaperimarkkinoita säätelevä direktiivi, MiFIR, asetus rahoitusvälineiden markkinoista ja EMIR, asetus johdannaismarkkinoiden valvonnan vahvistamisesta ja markkinoiden vastapuoliriskin vähentämisen lisäämisestä sekä riskienhallinnan parantamisesta, vaativat LEI-tunnuksen käyttöä rahoitusvälineiden ja johdannaisten kaupankäynnin raportoinnissa. (Patentti- ja rekisterihallitus b.) Yrityksillä ja yhteisöillä on oltava voimassa oleva LEI-tunnus, jotta pankit ja sijoituspalveluyritykset voivat ottaa vastaan toimeksiantoja. (Patentti- ja rekisterihallitus a.)

Suomessa LEI-tunnus haetaan Patentti- ja rekisterihallitukselta (PRH). Tunnusta hakevalla yrityksellä tai yhteisöllä on oltava olemassa oleva Y-tunnus. (Patentti- ja rekisterihallitus a.) Hakemuslomake löytyy netistä Patentti- ja rekisteripalvelun LEI-tunnuspalvelusta. Hakemukseen täytetään hakijan tiedot, lomake tulostetaan, allekirjoitetaan ja lähetään tarvittavine liitteineen joko postitse tai sähköpostitse Patentti- ja rekisterihallitukselle. (Patentti- ja rekisterihallitus c.) Myönnetystä LEI-tunnuksesta ei lähetetä erikseen ilmoitusta vaan myönnetty LEI-tunnus ja myöntämisajankohta löytyvät Patentti- ja

rekisterihallituksen yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä eli YTJ-yrityshausta (Patentti- ja rekisterihallitus a.) LEI-tunnus on voimassa yhden (1) vuoden myöntämispäivästä ja se uusitaan maksamalla vuosimaksu Patentti- ja rekisterihallinnolle, joka laskuttaa uusimismaksun ennen voimassaolon päättymistä. (LEI-tunnus.)

4.4 Allokaatio

Sijoittamisessa allokaatiolla tarkoitetaan sijoitettavien varojen jakamista eri kohteisiin ottaen huomioon sijoittajan riskinsietokyky sekä sijoituksen hajauttamisesta saatava hyöty. Kohteina ovat eri omaisuuslajit eli muun muassa korkotuotteet, kiinteistöt, raaka-aineet, metsä, maa, valuutta ja osakkeet. (Kallunki ym. 2019, 27; Isola 2015.) Sijoittajan kannattaa pohtia omaa riskin ottamistaan ja tehdä sen perusteella päätös, miten hän sijoittaa varat. Jos sijoittaja on varovainen, eikä hän halua ottaa isoa riskiä, hän allokoii varansa riskittömiin tai lähes riskittömiin sijoituksiin, esimerkiksi korkotuotteisiin. Mikäli sijoittaja on tuottohakuisempi, hän allokoii varansa tuottavampiin ja riskisempiin sijoituksiin kuten osakkeisiin. Sijoittamisen allokaatio voidaan jaotella kolmeen osaan, jotka ovat sijoituspolitiikkaan perustuva allokointi, taktinen allokointi ja dynaaminen allokointi. (Kallunki ym. 2019, 27.)

Sijoituspolitiikkaan perustuvassa allokoinnissa sijoittaja luo sijoittamiselleen pohjan eli muodostaa rajat, joiden sisällä hän tekee sijoituspäätöksiä pitkän aikavälin tähtäimellä ja itselleen sopivalla riskillä. Näiden muodostettujen rajojen sisällä tehdään myös sijoitusten painotukset oman sijoitusstrategian mukaisesti (Kallunki ym. 2019, 27).

Taktinen allokointi on aktiivista, jatkuvaa seurantaa vaativaa sijoitussalkun hallintaa, jossa sijoittaja käyttää hyväkseen eri näkökulmia ja havaintoja sijoitusmarkkinoiden lähitulevaisuuden kehityksestä. Taktisessa allokoinnissa sijoittaja luo oman analyysin sijoitusmarkkinoista, jonka mukaan sijoituspäätökset tehdään lyhyille ajanjaksoille. Mikäli sijoittaja uskoo, että sijoitusmarkkinat nousevat lähikuukausien aikana, hän painottaa sijoitussalkkuaan riskisemmillä sijoituksilla. Jos hän taas uskoo, että sijoitusmarkkinat laskevat, sijoitussalkun riskiä vähennetään. (Kallunki ym. 2019, 27–28.)

Dynaamisella allokoinnilla sijoitussalkku suojataan johdannaisilla, eli sijoitustuotteilla, joiden arvot perustuvat jonkun toisen arvopaperin arvoon, laskevia markkinoita vastaan. Tarkoituksena on saada sijoituskohteiden painotus säilytettyä muodostettujen allokaatiorajojen sisällä. Dynaaminen allokointi

on mekaanista toimintaa ja sijoituskustannukset ovat melko suuret, johtuen johdannaisten korkeista kuluista. (Kallunki ym. 2019, 28.)

4.5 Sijoituksen hajauttaminen

Harry Markowitzin vuonna 1952 esittelemää portfolioteoriaa sijoitustoiminnan riskin pienentämisestä hajauttamalla pidetään yhtenä sijoitustoiminnan lähtökohtana. Tässä teoriassa sijoitus hajautetaan useisiin sijoituskohteisiin, kuten osakkeisiin, kiinteistöihin, joukkolainoihin ja korkotuotteisiin, muodostamalla sijoitussalkkuja eli portfolioita. Hajauttamalla sijoittamiseen liittyvä riski pienenee. Riskiä on mahdollista pienentää edelleen hajauttamalla sijoituksia vielä portfolioiden sisällä useampiin erityyppisiin kohteisiin. (Kallunki ym. 2019, 29–30).

Maantieteellistä hajauttamista kannattaa lisäksi pohtia, sillä kansainvälisillä markkinoilla on laajemmat sijoitusmahdollisuudet sekä paremmat tuotto-odotukset pienemmällä riskillä. Kansainväliset markkinat eivät ole myöskään riippuvaisia kotimaan sijoitusmarkkinoiden heilahteluista (Kauppila ym. 2020, 133). Maailman osakemarkkinoista Helsingin pörssin osuus on kuitenkin vain alle yksi prosentti, eikä kotimaan markkinoilla pysty sijoittamaan edes esimerkiksi autoteollisuuteen (Koski 2018).

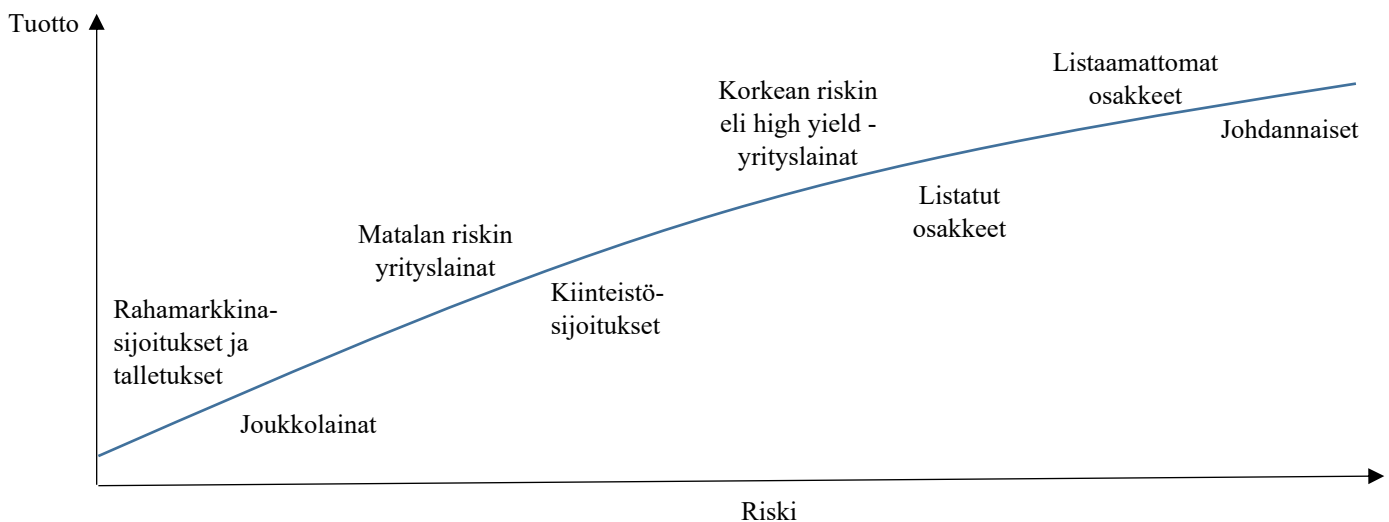
Hajauttamista voidaan tehdä myös sijoittamalla ajallisesti. Tällä tarkoitetaan sijoituksen tekemistä useampana eränä ja ajankohtana. Riski pienenee, mitä pienemmissä erissä ja mitä pidemmällä ajanjaksolla sijoituksia tehdään. Ajallisen hajauttamisen tavoitteena on, että sijoittaja tekisi sijoituksia parempaan eli edullisempaan hankintahintaan kuin että, sijoitus tehtäisiin kertasijoituksena, jolloin ostohinta saattaisi olla todella korkea. Sijoituksen lopulliseksi hinnaksi muodostuu tällöin sijoitusajanjaksolta keskimääräinen ostohinta. Ongelmana ajallisessa hajautuksessa on kuitenkin se, että ostojen jakaminen pidemmälle aikavälille saattaa pienentää sijoituksesta syntyvää tuottoa verrattuna siihen, jos sijoitus olisi tehty kertasijoituksena. (Kallunki ym. 2019, 37.)

5 SIOITUKSET

Tässä luvussa tarkastellaan yleisimpiä käytössä olevia sijoituskohteita ja -välineitä. Sijoituskohteita ovat esimerkiksi erilaiset korkosijoitukset, pörssissä listatut ja siellä listaamattomat osakesijoitukset, johdannaiset, kiinteistösijoitukset sekä hyödykkeet ja raaka-aineet. Sijoituskohde on sijoitus, jolla on riskituotto-suhte eli sijoituksen tuotto ja riski määräytyvät tietyn perusteen mukaan. (Kallunki ym. 2019, 60.)

Sijoitusväline tarkoittaa keinoa tai tapaa, jolla sijoituskohde valitaan. Sijoitus jaetaan sijoitusvälineen avulla suoraksi tai välilliseksi. Perinteisesti suoria sijoituksia ovat olleet sijoitukset joukkolainoihin, asuntoihin ja osakkeisiin. Välillisiä sijoituksia ovat olleet erilaiset vakuutukset ja rahastot, joiden kautta on ollut mahdollista sijoittaa edelleen useisiin eri sijoituskohteisiin. (Kallunki ym. 2019, 60.)

Kuviossa 1. on kuvattuna erilaisia sijoituskohteita sijoitettuna riskin ja tuoton suhteessa. Kuvioista näkee helposti, että rahamarkkinasijoitusten ja talletusten eli ”tavallisten” korkosijoitusten tuotot ja riskit ovat matalimmat ja osakkeiden sekä johdannaisten riski ja tuotto ovat kaikista korkeimmat. Kiinteistö-sijoitukset ovat tuotoiltaan ja riskeiltään asteikon puolivälissä. Sijoituskohteiden sisällä olevat kohteet jakautuvat vielä lisäksi eri riskitasoihin, mataliin ja korkeisiin. (Kallunki ym. 2019, 61.)

KUVIO 1. Sijoituskohteita tuoton ja riskin suhteessa (Mukaillen Kallunki ym. 2019, 61)

5.1 Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset

Rahamarkkinasijoituksilla ja talletuksilla pyritään säilyttämään kertyneet säästöt ja saamaan kohtuullista tuottoa (Pörssisäätiö 2020, 7). Rahamarkkinasijoituksissa ja talletuksissa käytetyt lyhyet korot määräytyvät Euroopan keskuspankin (EKP) ohjauskoron perusteella. Tällä hetkellä EKP:n talletusten ohjauskorko on -0,5 %:a (Euroopan keskuspankki 2021). Viime vuosina yleinen korkotaso on ollut negatiivinen, jonka seurauksena talletuksille ei tällä hetkellä saa tuottoa, ja talletukset saattavat jopa pienentyä inflaation takia (Svea Bank 2022).

Korkosijoitukset ovat yleisimmin lyhytaikaisia, 1–12 kuukauden mittaisia talletuksia pankin käyttelytileille tai määräaikaisille sijoitustileille. Sijoittaja voi nostaa käyttelytililtä talletuksen milloin tahansa ja määräaikaistalletuksesta määräajan päätyttyä. (Kallunki ym. 2019, 63.) Käyttötilin korkona käytetään usein pankin omaa primekorkoa tai euroalueen rahamarkkinoiden viitekorkoa eli euribor -korkoa. Määräaikaistalletuksen korko on kiinteä, mutta sijoittamalla suuremman summan saa usein paremman koron. Myös talletusajan pituus nostaa korkoprosenttia portaattain. Korkosijoitukset ovat usein kokonaan riskittömiä tai vähäisen riskin omaavia. (Pörssisäätiö 2020, 9.)

Rahamarkkinasijoitusten ja talletusten riskiä pienentää pankkikohtainen talletussuoja. Lakisääteinen talletussuojajärjestelmä suojaa sijoittajien talletuksia pankeittain 100 000 euroon asti. Mikäli pankki ei kykene maksamaan sijoituksia takaisin joko konkurssin tai muiden maksuvaikeuksien takia, talletukset maksetaan takaisin tallettajalle talletussuojarahastosta. (Rahoitusvakausrasto.)

5.2 Strukturoidut tuotteet

Strukturoidut tuotteet, joista tunnetuimpia ovat indeksilainat, ovat joukkolainojen tyyppejä määräaikaisia sijoituksia, joista löytyy kaksi osa-aluetta; korko- ja tuotto-osat. Kohteina on mielenkiintoisia, eksoottisia tai valitun teeman mukaisia ajankohtaisia sijoitustuotteita. (Pörssisäätiö 2020, 18–19; Heiskanen 2017; Strukturoidut sijoitustuotteet.) Yleisimpiä kohteita ovat osakkeet, valuutat, raaka-aineet ja luottoriski. Sijoituksia voi tehdä tietynä määräaikana kuukaudesta kahteen ja talletusaika vaihtelee puolesta vuodesta useisiin vuosiin, jopa kuuteen vuoteen asti. Strukturoiduissa tuotteissa on suoria osakemarkkinoita pienempi riski ja pääoma saattaa olla jopa kokonaan pääomaturvattu. (Sijoittaja b.)

Strukturoidun tuotteen välittäjältä saa myyntiesitteen kohteesta, josta tulee käydä ilmi, millainen markkinariski eli riski pääoman menettämisessä on sekä millainen liikkeellelaskijariski eli riski liikkeellelaskijan maksukykyyn liittyy. Lisäksi tuotteella saattaa olla valuuttariski eli valuuttojen arvonmuutoksista johtuva riski ja jälkimarkkinariski eli riski ettei, tuotetta ole mahdollista realisoida ennen eräpäivää. (Vaateri 2017.) Strukturoidun tuotteen kulut maksetaan yleisimmin heti sijoitusta tehtäessä. Kaikkien kulujen määrä tulee löytyä myyntiesitteestä. Mikäli myyjänä on joku muu kuin sijoituksen liikkeeseenlaskija, välittäjä voi veloittaa välityspalkkion. Strukturoidun tuotteen arvonmäärittäminen on mutkikasta eivätkä, jälkimarkkinat välttämättä seuraa julkisilla markkinoilla sijoituksen arvonkehitystä. (Vaateri 2017.)

Strukturoidulle tuotteelle lasketaan etukäteen erilaisia toteutumisskenaarioita eli ennusteita. Seuraavassa esimerkissä tutkitaan kahta erilaista skenaariota, jotta sijoittajan on helpompi ymmärtää miten strukturoidut sijoitustuotteet toimivat. Esimerkissä ei oteta huomioon mahdollista ylikurssia tai osakkeista saatavia osinkoja. Strukturoitujen sijoitustuotteiden skenaarioita tarkastellaan yleensä osakkeen hinnan perusteella. (Vaateri 2017.)

Esimerkki strukturoidun tuotteen skenaarioista. (Mukaillen Vaateri 2017)

Sijoittaja ostaa 3-vuotisen pääomaturvatun indeksilainan, jonka tuotto perustuu kahden (2) autoteollisuusalan toimivan yhtiön osakkeen hintakehitykseen. Tuottokerroin on 85 %, joka määriteltä ennakkoon osakekurssien keskiarvon perusteella.

Sijoittaja ostaa indeksilainaa 5000 eurolla merkintähinnan ollessa 100 % eli 5000 euroa.

Skenaario 1. Molempien yhtiöiden osakkeiden kurssi on noussut 20 % kolmen vuoden aikana.

Sijoittajalle maksetaan takaisin indeksilainan eräpäivänä $5000 \cdot (1 + (20 \% \cdot 85 \%)) = 5850$ eli sijoittaja saa takaisin sijoittamansa summan 5000 euroa ja tuoton kolmelta vuodelta 850 euroa (5850 e-5000 e).

Skenaario 2. Molempien yhtiöiden osakkeiden kurssi on laskenut 20 % kolmen vuoden aikana.

Autoteollisuusala ei ole kehittynyt sijoittajan olettamalla tavalla, eikä sijoittaja saa yhtään tuottoa sijoitukselleen, indeksilaina on kuitenkin pääomaturvattu, joten sijoittaja saa takaisin sijoittamansa summan 5000 euroa. Mikäli sijoittaja olisi sijoittanut saman summan suoraan osakkeisiin, niiden arvo olisi laskenut 20 %:a osakkeiden arvosta.

5.3 Joukkolainat

Joukkolainat eli joukkovelkakirjat ovat perinteisimpiä ja vanhimpia sijoitusmarkkinoilla olleita pitkäaikaisia, yli vuoden mittaisia, rahoitusinstrumentteja. Niiden avulla valtiot, julkisyhteisöt ja suuret yritykset rahoittavat investointejaan sekä toimintaansa. Esimerkiksi Suomessa joukkovelkakirjoja on käytetty rautateiden ja jopa Saimaan kanavan rakentamisen rahoittamisessa. Suomen kielessä joukkolainasta käytetään myös nimitystä ”bondi”. (Pörssisäätiö 2020, 11.)

Sijoittaja lainaa rahaa joukkovelkakirjaa vastaan ja saa siitä korvaukseksi kiinteää tai vaihtuvaa korkoa. Korko maksetaan sijoittajalle yleensä vuosittain tai kvartaaleittain. Pääsääntöisesti joukkolainaa maksetaan takaisin sijoittajalle eräpäivänä. (Kallunki ym. 2019, 66–67.) Joukkolainan riski määräytyy liikkeellelaskijan luottoluokituksen, laina-ajan pituuden, lainalle maksettavan koron, vakuuksien sekä etuoikeusaseman avulla. Kirjassa Ammattimainen sijoittaminen (Kallunki ym. 2019, 67) määritellään joukkolainat riskinmukaiseen järjestykseen pienimmästä suurimpaan: valtion obligaatiot, vakuudelliset joukkolainat, vakuudettomat joukkolainat, pääomalainat ja lopuksi hybridilainat.

Liikkeeseen laskettavasta joukkovelasta julkaistaan myyntiesite, jossa kerrotaan sijoittajalle tärkeitä tietoja. Esitteestä selviää liikkeellelaskija eli lainanottaja ja lainaehdot; lainan valuutta, laina-aika, kuponkikorko ja sen laskeminen, lainan minimisijoitus, emissiokurssi ja lainanottajan luottoluokitus. Joukkovelkakirjan laina-aika on yleisesti kolmen ja kymmenen vuoden välillä, mutta se saattaa olla pituudeltaan jopa kymmeniä vuosia. Sijoittaja voi merkitä joukkolainaa liikkeellelaskun yhteydessä tai ostaa sitä myöhemmin sijoitusmarkkinoilta. Joukkovelkakirjan pääoma maksetaan yleensä takaisin laina-ajan päätyttyä kertamaksuna, jolloin lainaa kutsutaan bullet-lainaksi. (Kallunki ym. 2019, 68–69; Pörssisäätiö 2020, 11–12.)

Joukkolainan hintana käytetään jotain ennalta määrättyä prosenttilukua, joka lasketaan lainan nimellisarvosta. Jos lainan hinta on 100 %:a, se tarkoittaa, että lainan hinta on sen nimellisarvo. Jos hinta on 102,5 %:a, lainasta maksetaan nimellisarvoa enemmän 2,5 %:a eli esimerkiksi 10 000 euron nimellisarvoisen lainan hinta on tällöin 10 250 euroa. Mikäli hinta on alle 100 %:a, lainasta maksetaan vähemmän kuin mitä sen nimellisarvo on. Joukkolainan liikkeellelaskuhetkellä joukkolainalle ilmoitetaan kuponkikorko, efektiivinen korko ja tuotto. Kuponkikorko eli lainan nimelliskorko liikkeelle laskettaessa, on yleisesti kiinteä, mutta se saattaa olla myös sidottu viitekorkoon tai inflaatioon, jolloin sille määritellään vähimmäis- ja enimmäistasot. Kuponkikorko maksetaan sijoittajalle kerran vuodessa. Efektiivisen koron avulla saadaan selville tuotto, joka on kuponkikoron mukaan maksettava emissiokurssille eli

merkintähinnalle. Efektiivinen korko laskee tai nousee sen mukaan, miten joukkolainan merkintähinta vaihtelee nimellisarvosta. Lainan efektiivinen tuotto tarkoittaa tuotto-odotusta, jos laina pidetään joukkolainan eräpäivään asti. Efektiivisen tuoton laskemisessa otetaan huomioon koron aika-arvot, mahdolliset lyhennykset sekä korkomaksut. (Kallunki ym. 2020, 73–74; Pörssisäätiö 2020, 13–14.) Seuraavassa esimerkissä käydään läpi joukkolainan hankintahinnan muodostumista ja liikkeellelaskuun liittyvistä ilmoitettavista tiedoista. (Mukaillen Pörssisäätiö 2020, 13–14)

Esimerkki. Kolmivuotisen joukkovelkakirjan merkintäkurssi on 102 %. Lainan kuponkikorko on 5 %. Lainasumma on 10 000 euroa.

Lainan hankintahinta on $102 \% \cdot 10\,000$ euroa = 10 200 euroa, jonka sijoittaja maksaa lainan merkinnästä

Efektiivinen korko $\frac{5 \cdot 100}{10200} \cdot 100 \% = 4,9 \%$

Mikäli lainan hankintahinta olisi 97 %, efektiivinen korko olisi 5,15 %. Efektiivinen korko laskee tai nousee, kun joukkolainan merkintähinta ei ole nimellisarvon eli 100 %:n mukainen.

Sijoittajaa kiinnostaa yleensä enemmän joukkolainan efektiivinen tuotto, joka kertoo lainalle tuotto-odotuksen, mikäli laina pidetään eräpäivään asti.

Efektiivisessä tuotto-osuudessa lasketaan diskonttokorko (r), kun diskontattuna tulevien kassavirtojen nykyarvo on sama kuin lainan hinta.

$$r = 102 = \frac{5}{(1+r)^1} + \frac{5}{(1+r)^2} + \frac{5}{(1+r)^3} + \frac{105}{(1+r)^4} = 4,44 \%$$

Sijoittaja voi odottaa saavansa 4,44 % tuottoa, kun otetaan huomioon rahan aika-arvo.

Valtion tai yrityksen takaisinmaksukyvyyn muutokset vaikuttavat lisäksi joukkolainan tuottovaatimukseen. Mikäli luottoluokitusta eli valtion tai yrityksen liikkeelle laskemiin velkapapereihin liittyvää luottoriskiä lasketaan, se nostaa tuottovaatimusta ja samalla se laskee joukkolainan arvoa. Luottoluokituksessa tarkastellaan, kuinka todennäköisesti valtion tai yrityksen lainan takaisinmaksu epäonnistuu sekä otetaan huomioon sekä laadullisia että määrällisiä julkisia ja ei-julkisia tietoja. (Kallunki ym. 2019, 71.) Luottoluokituksessa käytetään apuna keskeisinä taloudellisia tietoja, kuten esimerkiksi: yrityksen kokoa, liiketoiminnan ennustettavuutta, kassavirtaa ja kannattavuutta sekä niiden suhdetta velkojen määrään sekä vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. (Kallunki ym. 2019, 72.) Suurimpia luottoluokitusyhtiöitä ovat amerikkalaiset Fitch Rating, Moody's ja Standard & Poor's. Luottoluokitusten avulla valtiot ja yritykset jaetaan eri luottoluokkiin erinomaisesta maksukyvyttömään. (Kallunki ym. 2019, 73.)

Joukkolainoihin liittyy luottoriski eli riski takaisinmaksusta, varsinkin jos laina-aika on pitkä. Sijoittajan kannattaa selvittää tarkasti etukäteen kenen lainanantajan lainaan on tekemässä sijoitusta, löytyykö lainalle takausta tai vakuuksia sekä millainen lainan etuoikeusjärjestysasema mahdollisessa selvitystilassa tai konkurssissa on. (Pörssisäätiö 2020, 14.) Yleensä luottoriski on pienin hyvän luottoluokituksen saaneilla valtioilla, mutta tänä päivänä tilanne sijoitusmarkkinoilla vaihtuu nopeasti ja sijoittajan kannattaa seurata tarkasti markkinoiden tapahtumia. Eniten luottoriskiä on yritysten joukkolainoissa. Myös inflaatio- ja korkoriskit ovat yleisiä joukkolainoissa. Korkoriskin mittaamisessa käytetään apuna duraatiota eli joukkolainan korkoriskiä, jonka avulla saadaan selville, kuinka paljon lainan arvo muuttuu, kun tuottotaso nousee tai laskee (Kallunki ym. 2020, 74).

Sijoittajat haluavat suosia vihreitä arvoja myös sijoittamisessa. Kotimaisille sijoitusmarkkinoille on tulossa vaihtoehtoja perinteisille joukkolainoille. Ulkomailla on suosittua sijoittaa vihreisiin joukkovelkakirjoihin eli green bondeihin, jolloin sijoittaja voi samalla vaikuttaa ympäristöön. Joukkovelkakirjan sijoitusmarkkinoille laskeva yritys sitoutuu sijoittamaan saamansa rahat ennakkoon ilmoitettuihin kohteisiin, joiden tavoitteena on saada merkittäviä ympäristötekoja. Vihreitä joukkolainoja on käytetty energiatehokkuuden parantamiseksi muun muassa erilaisissa toiminnoissa, prosesseissa ja kiinteistöissä. Esimerkiksi saksalainen Daimler on käyttänyt green bondia rahoittaakseen sähköautojensa akkuteknologian kehittämishanketta, myös suomalainen yritys Stora Enso on laskenut green bondeja Ruotsin sijoitusmarkkinoille. (Simola 2020.) Suomessa Valtiovarainministeriö on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän ja muistion, jossa on komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta koskien eurooppalaisia vihreitä joukkolainoja (Eduskunta 2021).

Merkittävin ero tavallisen ja vihreän joukkolainan välillä on raportointi. Vihreän joukkolainan markkinoille laskevan yrityksen on raportoitava koko laina-ajalla lainaksi saatujen varojen käytöstä, tulevista investoinneista ja arvioitava tekemiensä toimien ympäristövaikutuksia. Sijoittajan riskit ja tuotto-odotukset perinteisissä ja vihreissä joukkolainoissa ovat suurin piirtein samanlaiset. Ongelmana vihreissä joukkolainoissa on tällä hetkellä virallisten ja yhtenäisten määritelmien puuttuminen sekä ”vihreiden” kohteiden valinta. (Simola 2020.)

5.4 Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöihin sijoittaminen on yksi sijoittamisen muoto pääomamarkkinoilla. Kiinteistösijoittaja voi toteuttaa sijoittamista kiinteistöihin erilaisilla tavoilla ja rakenteilla joko suoraan tai epäsuorasti. Suora

kiinteistösijoittaminen tarkoittaa, että sijoittaja hankkii ja sijoittaa varojaan kiinteistöihin tai asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeisiin. Välillisessä eli epäsuorassa kiinteistösijoittamisessa sijoittaja sijoittaa erilaisten yhtiö- ja rahastorakenteiden kautta esimerkiksi listaamattomiin kiinteistösijoitusyhtiöihin, -rahastoihin ja osakkeisiin sekä listattuihin kiinteistösijoitusyhtiöihin. (Kallunki ym. 2019, 87.)

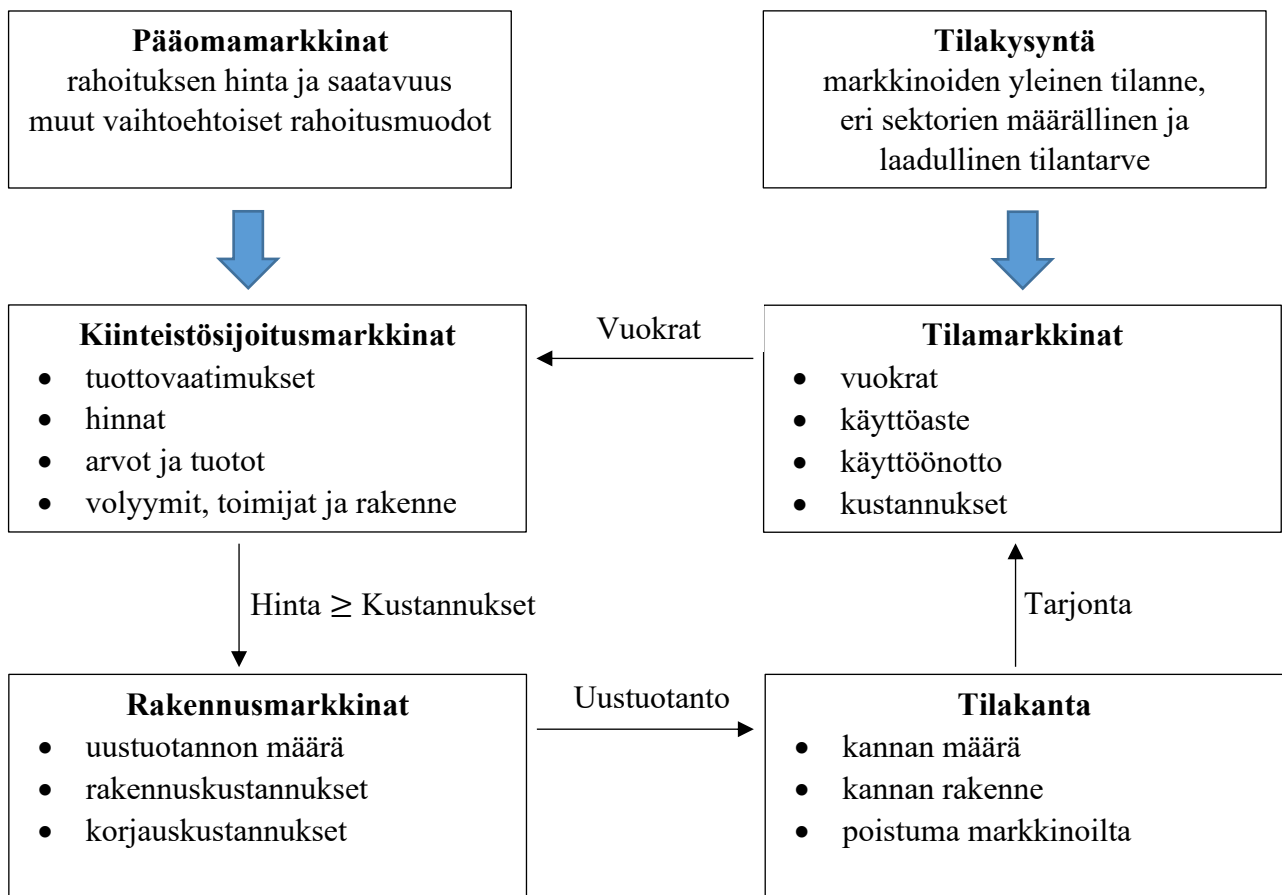
TAULUKKO 5. Kiinteistösijoitusten erityispiirteiden etuja ja haittoja (Mukaillen Kaleva, Oikarinen & Soutamo 2017, 12–14)

Kiinteistösijoitusten erityispiirteet	
Edut	Haitat
<ul style="list-style-type: none"> • vuokratuotoista saatava vakaa kassavirta 	<ul style="list-style-type: none"> • yleensä suuria kokonaisuuksia
<ul style="list-style-type: none"> • mahdollinen kiinteistön arvonnousu ja potentiaali kiinteistön kehittämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> • hitaasti muutettavissa rahaksi ja suuret kaupankäyntikulut
<ul style="list-style-type: none"> • hajauttamisesta saatava hyödyt 	<ul style="list-style-type: none"> • suuret hinnanvaihtelut
<ul style="list-style-type: none"> • tuotot inflaationsuojattuja 	<ul style="list-style-type: none"> • paikkasidonnaisuus
<ul style="list-style-type: none"> • korkea vakuusarvo rahoituslaitoslainaa haettaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • rahoituslainan lisäämä riski

Kiinteistösijoittamisessa on omat erityispiirteensä ja sijoittajat saattavat kokea tällaisen sijoittamisen monesti vaikeaksi tai ylivoimaiseksi. Taulukossa 5 on suorien kiinteistösijoitusten erityispiirteitä (Kaleva ym. 2017, 12–14). Kiinteistöihin sijoittaessa täytyy ottaa huomioon, että kiinteistön arvoon vaikuttaa keskeisesti sen sijainti. Kiinteistöstä saatavaa tuottoa määrittävät lisäksi myös kiinteistön koko, ikä, kunto, kaavoitus ja käyttötarkoitus. Kiinteistösijoituksista saadaan vakaata vuokratuottoa, jonka nettovuokratuotto on usein korkeampaa kuin sijoitusmarkkinoilta korkosijoituksista saatava korkotuotto tai osakkeista saatava osinkotuotto. Vuokrat ovat yleensä sidottuja elinkustannusindeksiin ja ne ovat samalla inflaationsuojattuja. Kiinteistösijoittaja voi vaikuttaa myös itse kiinteistön arvonnousuun omilla toimenpiteillä muun muassa kehittämällä kiinteistöä ja neuvottelemalla uusia vuokra- ja ylläpitösopimuksia. Kiinteistösijoittamisella saadaan sijoitussalkun riskiä hajautettua niin ettei sijoituksen tuottotaso pienene samalla. Rahoituslaitokset myöntävät kiinteistösijoituksiin suurempia lainoja, koska kiinteistöillä on suurempi vakuusarvo. Tämä mahdollistaa, että kiinteistösijoittaja voi käyttää kiinteistösijoituksissaan melko suurta velkavipua ja lainanhoitokustannukset saadaan hoidettua vuokrista saatavalla kassavirralla. Kuitenkin on otettava huomioon, että rahoituslaitokselta saatu laina lisää kiinteistösijoittamisen riskiä. (Kallunki ym. 2019, 88–90.)

Suorassa kiinteistösijoittamisessa sijoittamisen kohteet ovat usein suuria kokonaisuuksia, joka sitoo paljon sijoittajan pääomaa. Tämä rajaa kiinteistösijoittajien määrää. Suuren kiinteistökohteen myynti erilaisine yksilöllisine ja teknisine ominaisuuksineen saattaa olla aikaa vievää, sillä potentiaalisia ostajia on kiinteistömarkkinoilla vähemmän. Lisäksi kaupankäyntikulut ovat korkeat, johtuen konsultti- ja kiinteistövälittäjien välityspalkkioista sekä varainsiirtoverosta. (Kallunki ym. 2019, 90–91.)

Kuviossa 2. havainnollistetaan kiinteistömarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutusta ja huomioon otettavia tunnuslukuja. Merkittäviä tunnuslukuja ovat muun muassa kiinteistön käyttöaste, vuokrat, uustuotannon määrä ja käyttöönotto, joiden avulla voidaan ennustaa ja tutkia kysynnän ja tarjonnan muuttujia. Kiinteistömarkkinoilla tarkastellaan myös kiinteistöistä saatavia tuottoja, kauppahintoja, kaupankäyntimääriä ja ylläpitokustannuksia. Kiinteistöjen hinnat vaihtelevat suuresti, koska tarjonnan ja kysynnän muutoksiin vastaaminen vie vuosia. (Kallunki ym. 2019, 100.)

KUVIO 2. Kiinteistömarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutus sekä tunnusluvut (mukaillen Kallunki 2019, 100)

Välillisessä kiinteistösijoittamisessa sijoittaja sijoittaa varoja kiinteistörahastoon, listaamattoman yhtiön tai pörssiyhtiön osakkeisiin. Sijoitettava summa voi olla kertasijoitus tai kuukausittain maksettava. Välillisen kiinteistösijoittamisen hyötynä on pienempi riski ja sijoittamisen vaivattomuus. Sijoittaja saa jo pienellä sijoituksella laajan hajautuksen muun muassa asuntoihin, toimistoihin, hoiva-, hotelli- ja liikekiinteistöihin. (Joukama 2020.)

5.5 Osakesijoitukset

Tehdessään osakesijoituksen sijoittaja omistaa osuuden yhtiöstä, joka on samansuuruinen kuin hänen omistamiensa osakkeiden osuus koko yhtiön yhteenlasketusta osakemäärästä. Osakesijoittamisessa osakkeella tarkoitetaan osakeyhtiöstä omistettavaa osuutta, jotka yhtiö on laskenut liikkeelle maksuttomassa tai maksullisessa osakeannissa. Korottaakseen yhtiön osakepääomaa, yhtiöllä on mahdollisuus laskea liikkeelle yhtiökokouksen päätöksellä uusia maksuttomia tai maksullisia osakkeita. Osakkeet voivat kuulua eri osakesarjoihin, joilla on erilaisia oikeuksia ja tämän seurauksena niiden markkinahinnat saattavat olla toisistaan poikkeavat. Osakesarjoja voidaan erotella kirjaimin, numeroin tai tunnuksin, esimerkiksi A, B, I, II. Tunnusten perusteella ei kuitenkaan voi tehdä päätelmiä osakesarjojen eroista, vaan erot on selvitettävä erikseen. Tunnusten käyttö on nykyään Helsingin Pörssissä vähentynyt, mutta muutamia kahden osakesarjan yhtiöitä sieltä löytyy yhä. (Kallunki ym. 2019, 75–76.) Esimerkkeinä Bank of Åland Plc A ja B sekä Kesko Corporation A ja B osakesarjat (Hämäläinen 2020).

Osakkeenomistajalla on oikeus saada omistamilleen osakkeille yhtiön jakamaa osinkoa ja saada etuoikeus merkitä osakeanneissa uusia osakkeita. Osakkeenomistajalla on oikeus käyttää päätösvaltaa yhtiökokouksessa, jossa valitaan yhtiön hallituksen jäsenet. (Kallunki ym. 2019, 76.) Osakkeista saatavaa tuottoa ei voida ennustaa etukäteen, mutta osakkeet hinnoitellaan osakemarkkinoilla siten, että pitkällä aikavälillä niiden tuotto vastaa niihin sisältyvän riskin määrää. Osakekurssit ovat nousseet koko ajan talouden kasvaessa ja yritysten tuloksen tekokyvyn parantuessa. Osakesijoitusta pidetään pitkänaikavälin sijoituksena ja tuolla ajanjaksolla osakkeet ovatkin olleet tuottavin sijoituskohde, ja niistä saatu tuotto on ollut 4–5 prosenttia suurempi kuin riskittömillä korkosijoituksilla. (Kallunki ym. 2019, 76.)

Osakekauppaa tehdään pörssissä, jossa meklarit eli sijoituspalveluiden edustajat tekevät sijoittajien osakekaupat. Sijoittaja tarvitsee pörssikauppaa varten välittäjän, joka voi olla pankkiiriliike, verkko-pankki tai tavallinen pankki. Lisäksi sijoittajalla on oltava arvo-osuustili, jonka kautta kaupankäynti tapahtuu. Sijoittaja antaa toimeksiannon ja määrittelee siihen kuinka paljon osakkeita, ostetaan tai

myydään sekä rajahinnan, jolla meklari saa tehdä kaupan. Osakekauppa kirjataan arvo-osuusjärjestelmässä uudelle omistajalle heti, kun osakekauppa on maksettu ja selvitetty. Ostetut ja myydyt osakkeet rekisteröidään kahden pankkipäivän jälkeen yhtiön omistajaluetteloon, jolloin myös lopullinen maksu tapahtuu. (Pörssisäätiö 2017, 6.)

Sijoittajalle on tärkeää tietää mitä, täsmäytyspäivällä tarkoitetaan ja miten se ajoittuu. Täsmäytyspäivällä on merkitystä, kun osakkeita myydään tai ostetaan yhtiökokouksen, osingonmaksun tai osakeannin aikoina. Täsmäytyspäivänä yhtiön omistajaluetteloon merkityllä on oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja merkintäoikeusantiin sekä saada osakkeilleen osinkoa. (Pörssisäätiö 2017,7) Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä on aina kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökokousta. Mikäli sijoittaja haluaa osallistua yhtiökokoukseen, hänen on ostettava yhtiön osakkeet yli kaksi päivää ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää, koska osakekaupan selvittämiseen kuluu kaksi selvityspäivää ja lisäksi kauppapäivä. Yhtiökokouksen jälkeen aikaisintaan toisena pankkipäivänä on osingonmaksun täsmäytyspäivä. Sijoittajalla on oikeus saada osakkeista osinkoa, jos osakkeet on ostettu ennen osingonjaosta päättävää yhtiökokousta tai viimeistään yhtiökokouspäivänä. Osingot maksetaan sijoittajalle yleensä osingon täsmäytyspäivästä viidentenä päivänä (Pörssisäätiö 2017, 7–8; Kallunki ym. 2019, 284–285.) Suomessa pörssi-yhtiöt ovat yleisesti maksaneet osinkoa kerran vuodessa, mutta nykyään osinkoa maksetaan jopa neljännesvuosittain. Mikäli yhtiö suunnittelee merkintäoikeusantia, se päättää myös osakeannin täsmäytyspäivästä. Uudella osakkeenomistajalla on oikeus merkitä osakkeita, jos osakekauppa tehdään pörssissä viimeistään kaksi päivää ennen osakeannin täsmäytyspäivää. (Kallunki 2019, 284.)

Osakesijoittamisessa sijoittaja on kiinnostunut osakkeesta saatavasta tuotosta, joka on osinkotuloa ja arvonnousua, joka realisoituu vasta osakkeita myytäessä (Pörssisäätiö 2017, 9). Osakkeille lasketaan osakekohtaisia tunnuslukuja, jotka vaikuttavat osakkeiden hintoihin. Tunnuslukujen avulla sijoittaja voi verrata osakkeen hintaa voittoon, osinkoon tai taseessa olevaan arvoon. Tarkastelemalla samoja lukuja pidemmältä ajalta, nähdään samalla, millainen yhtiön kehityssuunta on. (Pörssisäätiö 2017, 20.) Osinko ilmoitetaan euromääräisenä yhtä osaketta kohden ja osinkotuotot ilmoitetaan osinkotuotto prosenttina pörssilistoilla, josta selviää, kuinka suuri osinkotuotto on sen hetken pörssikurssilla. (Kallunki ym. 2019, 78.) Seuraavassa on esimerkki osinkotuoton laskemisesta. (Mukaillen Kallunki ym. 2019, 79)

Esimerkki. Osakemarkkinoilla ennakoidaan, että Aktia maksaa osinkoa 0,43 euroa/osake syksyllä 2021. Aktian osakkeen kurssi on 9,79 euroa.

Osinkotuotto: $\text{osinko} / \text{kurssi} * 100 = 0,43 \text{ e} / 9,79 \text{ e} * 100 = 4,4 \%$

EPS-luku (Earnings per share) tarkoittaa osakekohtaista tulosta, joka saadaan jakamalla tilikauden tulos osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä tilikauden aikana. Tämä on perustunnusluku, jota sijoittaja voi verrata osakkeen jaettavaan osinkoon. (Pörssisäätiö 2017, 20.) Pienempi EPS-luku verrattuna jaettavaan osinkoon/osake kertoo sijoittajalle, että yrityksen tämänhetkinen tulos ei kata nykyistä osingonmaksua ja yritys joutunee ottamaan velkaa osinkojen maksua varten. Kasvava EPS-luku tarkoittaa, että yhtiön voitto osaketta kohti kasvaa ja pienenevä EPS-luku kertoo, että voitto osaketta kohti pienenee. Mikäli yhtiön tulos on tappiollinen, myös EPS-luku on negatiivinen. (Likos 2020.) Seuraavaksi oma esimerkkini EPS-luvun laskemisesta.

Esimerkki. Pörssiyhtiön tilikauden tulos on 800 000 000 euroa ja osakkeita on 770 000 000 kappaletta, yhtiön osakkeen kurssi on 40 euroa/osake ja osakepääoma 7,70 euroa/osake. Liikevaihto on 1 340 000 000 euroa.
EPS-luku: tilikauden tulos / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä =
 $800\,000\,000\text{ e} / 770\,000\,000\text{ e} = 1,04$

P/E-luku (Price/Earnings) tarkoittaa voittokerrointa, joka saadaan, kun yhtiön osakkeen kurssi jaetaan yhtiön ennustetulla tai viimeksi julkistetulla osakekohtaisella tuloksella eli EPS-luvulla (Pörssiyhtiö 2017, 20). P/E-luvun avulla voidaan vertailla saman toimialan ja kasvuvauhdin yrityksiä toisiinsa. Mikäli P/E-luku on alle 16, on kyseessä edullinen yhtiö, jonka osake on aliarvostettu tai sijoittajat eivät usko yritykseen. P/E-luku on yleensä kasvuyrityksillä korkea tai sitten kyseessä saattaa olla kupla. (Aho & Walker 2018.) Seuraavaksi oma esimerkkini P/E-luvun laskemisesta.

Esimerkki. Pörssiyhtiön tilikauden tulos on 800 000 000 euroa ja osakkeita on 770 000 000 kappaletta, yhtiön osakkeen kurssi on 40 euroa/osake ja osakepääoma 7,70 euroa/osake. Liikevaihto on 1 340 000 000 euroa.
P/E-luku: yhtiön osakkeen kurssi / EPS-luku =
 $40\text{ e} / 1,04 = 38,4$

P/B-luku (Price/Book) eli hinta/tasearvo, joka lasketaan jakamalla osakkeen kurssi kirjanpidollisella osakepääomalla osaketta kohden. P/B-luku kertoo, yrityksen markkina-arvon verrattuna taseen omaan pääomaan. (Pörssisäätiö 2017, 20.) Mikäli P/B-luku on yksi, yhtiön markkina- ja kirjanpidolliset arvot ovat yhtä suuret. Korkea yli 1 oleva P/B-luku kertoo, että yhtiön markkina-arvo on enemmän kuin sen kirjanpidollinen arvo ja että kyseessä on kasvuosake. Matala eli alle 1, P/B-luku on arvo-osakkeilla, näiden osakkeiden arvostus on hetkellisesti laskenut, mutta niiden ajatellaan nousevan tulevaisuudessa. Näissä osakkeissa on kuitenkin suurempi riski. (Tunnuslukuopas 2021.) Seuraavaksi oma esimerkkini P/B-luvun laskemisesta.

Esimerkki. Pörssiyhtiön tilikauden tulos on 800 000 000 euroa ja osakkeita on 770 000 000 kappaletta, yhtiön osakkeen kurssi on 40 euroa/osake ja osakepääoma 7,70 euroa/osake. Liikevaihto on 1 340 000 000 euroa.

P/B-luku: yhtiön osakkeen kurssi/kirjanpidollinen osakepääoma/osake = $40/7,70 = 5,2$

P/S-luku (Price/Sales) eli hinta/myynti, luvun avulla selviää, kuinka moninkertainen yhtiön markkina-arvo on verrattuna sen liikevaihtoon. P/S-luku saadaan laskettua jakamalla yhtiön markkina-arvo liikevaihdolla. P/S-tunnusluku vaihtelee eri toimialoittain, mutta verrattaessa saman toimialan yritysten P/S-lukuja, saatetaan saada selville, että toisen yhtiön kannattavuus ja kasvu on heikompaa. (Pörssisäätiö 2017, 21.) Seuraavaksi oma esimerkkini P/S-luvun laskemisesta.

Esimerkki. Pörssiyhtiön tilikauden tulos on 800 000 000 euroa ja osakkeita on 770 000 000 kappaletta, yhtiön osakkeen kurssi on 40 euroa/osake ja osakepääoma 7,70 euroa/osake. Liikevaihto on 1 340 000 000 euroa.

*P/S-luku: yhtiön markkina-arvo/liikevaihto = (osakkeiden määrä*osakkeen kurssi) /liikevaihto = $(770\,000\,000\text{ kpl} \cdot 40\text{ e}) / 1\,340\,000\,000\text{ e} = 22,98$*

Osakesijoittamisen riskeinä ovat yleiset talouden vaihtelut ja osakemarkkinoilla markkinariski eli tapahtuvat nopeat arvostuksen muutokset. Lisäksi osakemarkkinoilla esiintyy yrityskohtaista eli epäsystemaattista riskiä, jolla tarkoitetaan yksittäiseen yritykseen liittyvää taloudellisen menestymisen riskiä. Yrityskohtaisessa riskissä kaikki yrityksen julkistamat tiedot ja muut yritykseen liittyvät tiedot saattavat vaikuttaa lyhyellä aikavälillä yksittäisen yrityksen osakekurssiin. (Kallunki ym. 2019, 83.) Osakesijoittamisessa osakkeiden kurssit heiluvat lyhyellä aikavälillä markkinoiden kysynnän ja tarjonnan mukaan. Sijoittajat saattavat arvioida markkinoiden heilahduksia väärin ja osakkeiden pörssikurssit voivat käyttäytyä yllättävästi eivätkä reagoi tavanomaiseen tapaan. Vaikka osakekurssit saattavat muuttua todella nopeasti joko yksittäisen ylireagoinnin tai virheellisen uutisoinnin vuoksi, sijoittajan kannattaa pysyä rauhallisena ja välttää turhaa paniikkia. (Sijoittaja c.)

Sijoittajan kannattaa hajauttaa riskiä valitsemalla osakesalkkuun useiden eri toimialojen osakkeita sekä eri omaisuuslajeja, kuten esimerkiksi osakesijoituksia, velkakirjoja ja korkean luottoluokituksen yritys- ja valtionlainoja. Lisäksi riskiä voidaan pienentää maantieteellisen hajauttamisen avulla, sijoittamalla muun muassa kansainvälisesti toimiviin suomalaisiin pörssiyhtiöihin (Kallunki ym. 2019, 84).

5.6 Johdannaiset

Johdannainen on sijoitusinstrumentti, jonka arvo määräytyy jonkin toisen arvopaperin arvon määrästä. Johdannaisen taustalla oleva sijoituskohde eli kohde-etuus voi olla mikä tahansa osake, osakeindeksi, valuutta, korko tai raaka-aine. Johdannaisia ovat optiot, termiinit, futuurit ja swap-sopimukset. Johdannaisia käytetään yleisesti vipurahastojen tuoton tavoittelussa sekä suuryritysten valuuttakurssien ja lainojen korkojen riskienhallinnassa. (Kallunki ym. 2019, 101; Tilastokeskus b.)

Optio tarkoittaa ostajan oikeutta ostaa tai myydä option kohde-etuus ennalta sovittuun hintaan ja ennalta sovittuna ajankohtana. Mikäli ostaja ei halua ostaa tai myydä kohde-etuutta, hänen ei ole pakko tehdä sitä. Option myyjällä on sopimuksen mukaisesti velvollisuus myydä tai ostaa kohde-etuus, jos ostaja näin haluaa. Mikäli option arvo on sopimuksen eräpäivänä korkeampi kuin ennalta sovittu lunastushinta, option myyjän on maksettava ostajalle markkinahinnan ja lunastushinnan välinen erotus. Jos ostajan ostaman option kohde-etuuden arvo on eräpäivänä lunastushintaa pienempi, osto-optio on arvoton ja ostaja menettää option ostohinnan. (Kallunki ym. 2019, 102–103.) Termiinillä tarkoitetaan sekä ostajan ja myyjän velvollisuutta ostaa tai myydä kohde-etuus ennalta sovittuun hintaan ja ennalta sovittuna ajankohtana. Termiinisopimus toimii muutoin samalla tavalla kuin optiosopimus. Futuurit ovat standardin mukaisia sopimuksia kohde-etuuden ostamisesta tai myymisestä ennakoon tulevaisuudessa sovittuna hetkenä ja tietyllä hinnalla. Futuureilla käydään kauppaa pörsseissä. Futuurisopimuksissa futuurin arvo selvitetään päivittäin futuurin hinnan mukaisesti. Swap-sopimuksella tarkoitetaan vaihtosopimusta, jota käytetään korko- ja valuutanvaihtosopimuksissa, joissa kohde-etuus voidaan vaihtaa toisen kohde-etuuden vastaavaan osaan. Esimerkiksi vaihtuvakorkoisen lainan koron voi vaihtaa swap-sopimuksella kiinteäkorkoiseksi. (Kallunki ym. 2019, 103–104.)

5.7 Raaka-aineet ja hyödykkeet

Raaka-aineisiin ja hyödykkeisiin sijoitetaan yleensä kotimaisen rahastoyhtiön rahastojen tai pörssin raaka-ainerahastojen eli ETC-rahastojen avulla riippuen mihin raaka-aineeseen sijoittaja haluaa sijoittaa. Usein sijoittajat kokevat raaka-aineisiin sijoittamisen monimutkaisena sijoittamisessa käytettävien futuurisopimusten ja vivuttamisen vuoksi. Sijoittamista vaikeuttaa lisäksi raaka-ainemarkkinoiden hintojen seuraaminen, sillä raaka-aineille on useita hintoja riippuen sopimusten mukaisista toimitusten ajankohdista. (Kallunki ym. 2019, 107.)

5.8 Korkorahastot

Sijoitusmarkkinoilta löytyy sijoitusrahastoja, jotka sijoittavat vain korkokohteisiin eli lyhyen koron talletuksiin, yritysten ja julkisyhteisöjen lyhytaikaisiin lainoihin sekä pitkäaikaisiin joukkolainoihin (Kauppila ym. 2020, 76). Tällaisten korkorahastojen etuna on se, että sijoittaja voi pienellä sijoitussummalla sijoittaa rahaston kautta useisiin eri korkokohteisiin ja samalla pienentää sijoittamisen riskiä. Korkorahastot käyttävät sijoittamisessaan ajallista ja maantieteellistä hajautusta eri liikkeellelaskijoiden lainoihin. Lisäksi niillä on tietotaitoa hyödyntää sijoittamisessa johdannaisia. Korkorahastot ovat institutionaalisia sijoittajia eli niillä on paremmat mahdollisuudet saada suurempaa tuottoa kuin pienemmällä summalla sijoittavat. (Pörssisäätiö 2020, 21.)

Korkorahastoon sijoittaminen on helppoa ja joustavaa. Sijoittaja voi ostaa eli merkitä ja myydä eli lunastaa rahasto-osuuksia joustavasti, miten itse haluaa. Rahasto-osuuksien merkitsemisestä ja lunastamisesta menee kuluja ja rahastoyhtiölle maksetaan vuosittain hallintopalkkio rahaston hoidosta. Rahasto-osuuden hinta määräytyy laskemalla jakamalla sijoitusrahaston käypä markkina-arvo liikkeessä olevien rahasto-osuuksien määrällä. Korkorahaston tuotto pohjautuu rahaston tekemien sijoitusten korkoihin ja sijoitusten arvonmuutoksiin. Sijoittaja voi valita maksetaanko rahaston tuotto-osuus vuosittain ”takaisin” vai lisätäänkö se rahasto-osuuden arvoon ja maksetaan sijoittajalle vasta kun osuus lunastetaan. Korkorahastoon sijoittamisen riskejä ovat sijoituskohteiden luottoriskit sekä korkomuutoksien korkoriskit korkojen noustessa ja rahasto-osuuden arvon pienentyessä. Korkorahastot jaetaan lyhyen koron rahastoihin, pitkän koron rahastoihin ja korkojen yhdistelmärahastoihin eli keskipitkän koron rahastoihin. Korkorahastoista löytyy lisäksi erikoisrahastoja. (Pörssisäätiö 2020, 21–22.)

Lyhyen koron rahastot sijoittavat alle kahdentoista kuukauden pituisiin sijoituksiin. Tällaisia sijoituskohteita ovat valtion velkasitoumukset, kuntien kuntatodistukset, pankkien sijoitustodistukset ja yritysten yritystodistukset. (Kauppila ym. 2020, 77; Kallunki ym. 119.) Lyhyen koron rahastoihin kuuluvat käteisrahastot, rahamarkkinarahastot ja muut muihin valuuttoihin, ei euromääräisiin, sijoittavat lyhyen koron rahastot. Tuottotavoitteena lyhyen koron rahastoissa on ylittää jonkun lyhyen euribor-koron tuotto (Kauppila ym. 2020, 41.) Pitkän koron rahastot sijoittavat yli vuoden pituisiin yritysten, valtioiden ja muiden julkisyhteisöjen liikkeelle laskemiin joukkolainoihin ja muihin korkotuotteisiin. Yrityslainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan usein yrityskorkorahastoiksi sekä valtion ja muiden julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia obligaatorahastoiksi. Pitkän koron rahastojen tuotto-odotus on suurempi kuin lyhyen koron rahastoissa, koska niiden korkoriski on suurempi. (Kauppila ym. 2020, 41.) Keskipitkän koron rahastot, yhdistävät lyhyt- ja pitkäaikaisia korkosijoitustuotteita ja sijoittavat varat

korkomarkkinoiden tuotto-odotusten mukaan. Tällaisia rahastoja kutsutaan myös lyhyen ja pitkän koron sijoituksia tekeviksi yhdistelmäkorahastoiksi. (Pörssisäätiö 2020, 22.)

Korkorahastoja ovat myös high yield -sijoitusrahastot. Niissä sijoittaja tekee sijoituksen korkeatuottoiseen, mutta todella riskialttiiseen korkorahastoon. High yield -sijoitusrahastot sijoittavat matalan ja heikon luottoluokituksen omaavien yritysten liikkeelle laskemiin joukkolainoihin, joissa riskit ovat suuret ja joille maksetaan korkeaa korkoa (Pörssisäätiö 2020, 41).

5.9 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastot koostuvat sijoittajien varoista, jotka ovat sijoitettuna eri arvopapereihin. Rahastot jakaantuvat laskennallisiin osuuksiin, joita sijoittajat merkitsevät tai lunastavat aina tapahtumapäivän kurssiin. (Kauppila ym. 2020, 59–60.) Sijoitusrahastojen hallinnon ja sijoitustoiminnan hoitavat rahastoyhtiöt, joilla on oltava Finanssivalvonnan myöntämä toimintalupa (Finanssivalvonta 2018). Lisäksi sijoitusrahastoja sääntelee sijoitusrahastodirektiivi, jonka määrää mihin rahaston varoja voidaan sijoittaa ja miten riskit on hajautettava (Pörssisäätiö 2015, 7). Yleisimpiä sijoitusrahastoja ovat yhdistelmä-, osake- ja ETF-rahastot (Kauppila ym. 2020, 73; Kallunki ym. 2019, 122–123).

Yhdistelmärahastot sijoittavat varoja korkoihin ja osakkeisiin. Niihin sijoittamalla riski on suurempi kuin korkorahastoissa, mutta kuitenkin pienempi kuin osakerahastoissa. Yhdistelmärahastossa pyritään saamaan tuottoa sijoitusten painoarvoa muuttamalla vallitsevan markkinatilanteen mukaan samalla ottaen huomioon rahaston säännöt sijoitusten vaihtelurajoista. Yhdistelmärahaston maantieteellinen kohdistuminen määritellään myös rahaston säännöissä. Yleensä yhdistelmärahaston tavoite ja painopiste tulee ilmi rahaston nimessä, esimerkkinä Aktia A25 A -yhdistelmärahasto, jossa oletuksena osakkeiden määrä on 25 %:a rahaston varoista. (Kauppila ym. 2020, 81–82.)

Osakerahastojen sijoituskohteena ovat osakkeet. Näiden rahastojen tavoitteena on saada varoille parempaa tuottoa ylittämällä rahaston sääntöihin määritelty vertailu- eli benchmark-indeksi. Vertailuindeksinä voi olla esimerkiksi Suomeen sijoittavalla osakerahastolla indeksi, josta käy ilmi Suomen osakemarkkinoiden keskimääräinen kurssikehitys osinkojen kera. Osakerahastojen riskit ovat suuremmat kuin korko- tai yhdistelmärahastoissa. Osakerahasto sijoittaa varat sijoituspolitiikan; maantieteellisen sijainnin, toimialan tai koon mukaisesti. (Kauppila ym. 2020, 74–75.)

ETF-rahastot (Exchange Trade Funds) ovat sijoitusrahastoja, joilla käydään kauppaa pörssissä. ETF-rahastojen hyötynä ovat laajat sijoitusmahdollisuudet ja alhaiset kulut. Kuitenkin riski on verraten pieni, ollen samaa tasoa perusrahastojen riskin kanssa. Lisäksi ETF-rahastosijoitukset toteutetaan päivän päätöskurssiin, jolloin sijoittaja tietää koko sijoituksensa arvon sekä mihin ETF-rahasto sijoittaa varansa. (Kauppila ym. 2020, 92–93.) ETF-rahastot ovat yleisimmin indeksiin sidottuja ja niiden tuotto mukailee kohdeindeksiä, josta vähennetään rahaston kulut. Maailman tunnetuin indeksi on S&P 500-indeksi, joka on Yhdysvaltojen pörssissä noteerattava 500 suurta pörssiyhtiötä sisältävä indeksirahasto. Suomessa vastaava indeksirahasto on OMXH25-indeksi, johon kuuluvat Helsingin pörssin 25 suurinta pörssiyhtiötä. (Kallunki ym. 2019, 123.)

5.10 Välipääomarahoitusvälineet

Välipääomarahoitusvälineiksi kutsutaan joukkolainoja, jotka ovat riskeiltään ja tuotoiltaan perinteisten joukkolainojen ja osakkeiden välillä. Niistä käytetään usein myös nimitystä välipääoma-, välirahoitus- tai mezzanine-lainat. Tähän ryhmään kuuluvat yritysten tarjoamat pääoma-, vaihtovelkakirja- ja optio-lainat, uusin tuote on hybridilaina. Nämä lainat sisältävät erityisehtoja eli kovenantteja, jotka sijoittajan kannattaa tutkia ennen sijoituspäätöksen tekemistä. (Kallunki ym. 2019, 109.)

Pääomalainan avulla osakeyhtiö voi lukea lainalla kerätyt varat omiin varoihinsa ja samalla parantaa omaa vakavaraisuuttaan. Pääomalainan täyttymisen edellytykset määritellään Osakeyhtiölain 12:nnessä luvussa. Tällaisessa menettelyssä sijoittajan riski kasvaa ja sijoittajan tulee ottaa huomioon, että korkojen maksu sekä lainan takaisinmaksu riippuvat yhtiön talouden tilasta. Korkojen ja lainantakaisin maksun ehdot löytyvät pääomalainan esitteestä. Pääomalainan suuremman riskin takia tämä sijoitusmuoto soveltuu parhaiten yhteisöille ja kokeneille sijoittajille. (Pörssisäätiö 2020, 16.)

Vaihtovelkakirjalla tarkoitetaan lainaa, jossa on osuus velkakirjasta ja vaihto-oikeudesta yhtiön osakkeisiin. Yleensä velkakirjana on tavallinen joukkovelkakirja, mutta myös pääomalainaa voidaan käyttää velkakirjana. Vaihto-osuudella tarkoitetaan sijoittajan oikeutta vaihtaa velkakirja joko osittain tai kokonaan yhtiön osakkeisiin. Vaihtovelkakirjalainasta saadaan useampaa eri tuottoa; joukkolainan korkotuotto ja mahdollisuus saada pääoman palautusta tai hyödyntää osakkeen arvonnousu. Lisäksi sijoittaja saa yhtiöltä vuosittain ennakoon ilmoitetun kuponkikoron. Kuponkikorko ja lainan vaihtamisen ehdot ilmoitetaan liikkeellelaskun yhteydessä. Sijoittaja saa parempaa tuottoa sijoitukselleen vaihtamalla lainan yhtiön osakkeisiin, jos osakkeen kurssi ylittää vaihtohinnan laina-aikana. Sijoittaja ei ole

enää oikeutettu kuponkikorkoon, kun hän on käyttänyt vaihto-oikeutensa. Mikäli sijoittaja jättää käyttämättä vaihto-oikeutensa, vaihtovelkakirja maksetaan lainaehtojen mukaan takaisin. Vaihtovelkakirjoilla voidaan käydä myös kauppaa sijoitusmarkkinoilla. (Kallunki ym. 2019, 111–112.)

Optiolaina on yhdistelmä optiolainavelkakirjaa ja optiotodistuksia. Optiotodistuksella sijoittaja saa itselleen oikeuden merkitä ennalta määrättyyn hintaan yhtiön osakkeita pidemmällä ajanjaksolla. Optiolainan ehdoissa selitetään tarkasti optiotodistuksilla merkittävien osakkeiden määrä, hinta ja merkitsemisaika. Velkakirjoille maksetaan vuosittaista korkoa, joka on tavallisten joukkolainojen korkoa alhaisempaa, koska sijoittajan katsotaan hyötyvän optiotodistuksella merkittävien osakkeiden arvonnoususta. Sijoitusmarkkinoilla käydään erikseen kauppaa optiolainan velkakirjoilla ja optiotodistuksilla. Yleensä velkakirjojen jälkimarkkinahinta on nimellisarvoa pienempi. Lainan erääntyessä optiolainan haltijalle maksetaan takaisin nimellisarvon mukainen pääoma. (Pörssisäätiö 2020, 17.)

Hybridilaina on suurten yritysten ja pörssiyritysten käyttämä rahoitusväline. Hybridilainalla ei ole etukäteen päätettyä erääntymispäivää. Tästä syystä sitä käsitellään IFRS-säännösten eli kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaan oman pääoman ehtoisena ja samalla yrityksen vakavaraisuuden tunnuslukuja parantavana tekijänä. Sijoittajalle maksetaan hybridilainasta korkeampaa korkoa kuin tavallisesta joukkolainasta, koska hybridilainassa on korkeampi riski; mahdollisen konkurssin sattuessa, lainan takaisinmaksujärjestys on muita lainoja huonommassa asemassa. Hybridilainan antavalla yrityksellä on kuitenkin oikeus maksaa laina takaisin tietyn ajan jälkeen niin halutessaan. (Kallunki ym. 2019, 113.)

5.11 Vakuutussäästäminen sijoitusvälineenä

Vakuutusyhtiöt tarjoavat sijoittajille erilaisia säästämisen tuotteita, niin sanottuja vakuutuskuoria eli sijoitus- ja säästövakuutuksia sekä kapitalisaatiosopimuksia. Sijoitus- ja säästövakuutukset ovat vakuutuksia, joissa sijoitus maksetaan vakuutuksen päätyttyä takaisin kertyneen tuoton kera, mikäli vakuutuksenottaja on hengissä. Nämä vakuutukset muistuttavat henkivakuutusta ja sisältävät kaiken varalta kuolemanvaraturvan. (Heikinheimo 2017.) Yritysten käyttöön soveltuvat paremmin sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset, koska niissä ei vakuuteta ketään eikä niihin tarvitse nimetä kuolemanvaraturvan osalle edunsaajaa. (Kallunki ym. 2019, 305.)

Kapitalisaatiosopimus tehdään sijoittajan ja vakuutusyhtiön välillä ja sen tuotto määräytyy vakuutuksessa määriteltujen laskelmien perusteella (Kallunki ym. 2019, 136). Kapitalisaatiosopimusta voidaan kutsua myös sijoitus-, säästämis- tai varainhoitosopimukseksi tuote-esitteissä ja markkinoinnissa (Vero 2021). Kapitalisaatiosopimus poikkeaa muista vakuutusyhtiöiden sijoitustuotteista sillä, ettei se sisällä lainkaan henkivakuutusosuutta. Sopimus on määräaikainen ja se tehdään yleensä vähintään viideksi vuodeksi. Sijoittaja maksaa vakuutusyhtiölle sijoitettavat varat joko kertamaksuna tai useampana eränä ja vakuutusyhtiö sijoittaa varat sopimuksen ehtojen mukaisesti joko sijoittajan ohjeiden tai oman harkintansa mukaan. Kapitalisaatiosopimuksen päätyttyä sijoitetut varat ja kertynyt tuotto maksetaan sijoittajalle vähennettynä vakuutusyhtiön palkkioilla. Tuotto lasketaan sijoitukselle joko laskuperuste-korkoisena tai sijoitussidonnaisena tai näiden yhdistelmänä. (Kallunki ym. 2019, 136–137.)

Laskuperustekorkoinen tuotto tarkoittaa, että sopimuksen korko on ennalta sovittu kiinteä korkoperusteinen tai korko voidaan liittää vaihtuvaan korkoperusteeseen, esimerkiksi euribor-korkoon. Lisäksi vakuutusyhtiö voi maksaa laskuperustekorkoiselle sopimukselle lisäkorkoa tai asiakashyvitystä, mikäli yhtiön tulos, vakavaraisuus ja sijoitustoiminnan onnistuminen antavat siihen aiheutta. Laskuperusteista korkoa kutsutaan myös sopimuskoroksi. (Kallunki, 2019, 137.)

Sijoitussidonnaisen tuoton sopimuksessa vakuutusyhtiö sijoittaa varat sijoittajan itsensä valitsemiin sijoituskohteisiin. Sijoituksen arvo vaihtelee sijoituksen arvon kehittyessä joko lisääntyen tai vähentyen. Sijoittaja voi halutessaan vaihtaa sopimuksen voimassaolon aikana sijoituskohteita. Sijoitussidonnaisessa kapitalisaatiosopimuksessa sijoituskohteena voivat olla esimerkiksi sijoitusrahastot, joukkolainat, osakkeet, talletukset ja indeksilainat. Sijoittajan täytyy ottaa huomioon, että sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset eivät ole pääomaturvattuja ja niihin liittyy tällöin enemmän riskiä. (Kallunki ym. 2019, 138.)

6 CASE-YRITYS PIENYRITYS A JA SJOITTAMINEN

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda pk-yrityksen johdolle tietoa, miten yritykselle lasketaan tilinpäätöksen perusteella rahoituslaskelma ja kuinka sen perusteella voidaan budjetoida tulevia rahavirtoja sekä suunnitella mahdollisesti tehtäviä sijoituksia. Rahoituslaskelmasta selviää miten ja mihin yrityksen rahaliikenne on tilikauden aikana liikkunut. Kassavirtalaskelma tehdään jälkikäteen yritykselle kuukausittain kirjanpidosta saatavien lukujen avulla ja samalla se kertoo jääkö yritykselle vapaata kassavirtaa kulujen ja sijoittajille maksettavien erien jälkeen.

Kassavirta on eräänlainen mittari, josta selviää miten yrityksen rahat riittävät lyhyellä ja pitkällä aikavälillä yrityksen toiminnan ylläpitämiseen. Yrityksen toiminnan täytyy olla kannattavaa, jotta yritys pystyy toimimaan eli kassavirran avulla nähdään, onko kassassa tarpeeksi varoja yrityksen pyörittämiseen. Seuraavissa laskelmissa käytetään apuna kuvitteellisen Case-yritys Pienyritys A:n tilinpäätösaineistoa.

6.1 Pienyritys A:n rahoituslaskelma

Case-yritys Pienyritys A:n rahoituslaskelma (TAULUKKO 6.) laaditaan kuvitteellisten tilinpäätöstietojen (LIITE 1) perusteella epäsuorana, jolloin liiketoiminnan rahavirta esitetään nettomääräisenä.

TAULUKKO 6. Pienyritys A:n rahoituslaskelma (nettomääräinen)

Liiketoiminnan rahavirta:	
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1313936,48
Oikaisut:	
Suunnitelman mukaiset poistot (+)	+67453,23
Rahoitustuotot (-) ja kulut (+)	-5909,45
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	1375480,26
Käyttöpääoman muutos	-161977,33
Lyhytaikaiset korottomat liikesaamiset lisäys (-) tai vähennys (+)	-72283,38
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) tai vähennys (+)	-60368,84
	(jatkuu)

TAULUKKO 6. (jatkuu)	
Lyhytaikaiset korottomat velat lisäys (+) tai vähennys (-)	-29325,11
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	1213502,93
Muista liiketoiminnan rahoituskuluista maksetut korot ja maksut (-)	-22565,77
Maksetut välittömät verot (-)	-37498,44
<i>Liiketoiminnan rahavirta</i>	<i>1153438,72</i>
Investointien rahavirrat:	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin (-)	-158000,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot (+)	
Myönnettyt lainat (-)	
Investoinnit muihin sijoituksiin (-)	
<i>Investointien rahavirrat</i>	<i>-158000,00</i>
Rahoituksen rahavirrat:	
Oman pääoman maksulliset korotukset (+)	
Lainojen nostot (+) ja lyhennykset (-)	-78000,00
Maksetut osingot ja muu voitonjako (-)	-391856,04
Maksetut konserniavustukset (-)	
Maksetut osingot ja muu voitonjako (-)	-391856,04
Maksetut konserniavustukset (-)	
<i>Rahoituksen rahavirrat</i>	<i>-469856,04</i>
Rahavarojen muutos (<i>Liiketoiminta + Investoinnit + Rahoitus</i>)	525582,68

Rahoituslaskelmassa kaikilla rahavirroilla on erilaiset tarkoitukset. Liiketoiminnan rahavirta kertoo yritykselle riittävätkö rahat uusiin investointeihin, lainojen takaisinmaksuun sekä pääomasijoittajille maksettaviin tuottoihin siten, ettei yritys tarvitse ulkopuolista rahoitusta. Investointien rahavirtojen avulla hahmotetaan, millainen mahdollisuus yrityksellä on tuottaa varoja pitkällä aikavälillä. Pienyritys A:lla investointien rahavirta kohdistuu pelkästään käyttöomaisuushankintoihin. Mikäli yritys olisi myynyt aineellisia ja/tai aineettomia hyödykkeitä, niiden myynneistä sekä luovutuksista saadut tulot laskettaisiin mukaan investointien rahavirtaan. Pienyritys A on hankkinut itselleen käyttöomaisuutta rahoittamalla niiden hankinnat itse omilla varoilla.

Rahoituksen rahavirtojen tarkoituksena on tuoda esiin, miten oma ja vieras pääoma ovat muuttuneet tilikauden aikana. Pienyritys A on lyhentänyt lainaa tilikauden aikana ja maksanut osakkaille ja sijoittajille osinkoa ja muita voitonjakomaksuja. Pääomaa ei ole nostettu maksullisella osakeannilla eikä yritykselle ole lunastettu omia osakkeita takaisin. Yrityksen rahoituksen rahavirta on negatiivinen, johon yrityksen käyttöomaisuuden hankinnasta omilla varoilla ja sijoittajille maksetuista osinko- ja voitonjakomaksuista. Rahoituslaskelman rahavirtojen muutos, jossa kaikki rahavirrat summataan, on kuitenkin plusmerkkinen. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että yrityksen varsinaisella ydinliiketoiminnalla pystytään kattamaan kaikki rahoituslaskelman eri rahavirrat ja yrityksen varoja jää vielä käyttämättä.

6.2 Pienyritys A:n kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelma suositellaan tekemään kirjanpidon lukujen perusteella kuukausittain, koska pelkkä tuloslaskelma ei anna välttämättä oikeaa kuvaa yrityksen tilanteesta, eikä tuloslaskelmasta yksistään pystytä luotettavasti päättelemään yrityksen kannattavuutta. Kassavirtalaskelma kannattaa tehdä ainakin tuotannollisissa yrityksissä, joiden taseessa on paljon käyttöomaisuuteen kirjattuja laitteita, koneita ja kalustoa sekä kaupankäyntivarastoa. Kassavirtaa ja sen muutoksia on syytä tarkastella myös vasta-perustetuissa yrityksissä, joilla käyttöpääoman tarve on kasvanut. Kassavirta jaetaan, rahoituslaskelman tavoin, kolmeen eri rahavirtaan. Liiketoiminnan rahavirta kertoo, kuinka kannattavaa yrityksen liiketoiminta on ja kuinka paljon yritys saa sen avulla tuloja käyttöönsä. Rahoituksen rahavirran avulla voidaan nähdä, miten yrityksen pääoma- ja muu lainarahoitus on muuttunut sekä miten rahavirta on liikkunut sijoittajien ja yrityksen välillä. Miinusmerkkinen liiketoiminnan ja rahoituksen rahavirtojen erotus tuo yrityksestä helposti sijoittajille negatiivisen mielikuvan tehdystä sijoituksesta, joka on epäonnistunut. Investointien rahavirta ilmaisee, kuinka paljon varoja yritys käyttää investointeihin, joiden avulla yritys voi kehittää toimintaansa ja suunnitella tulevaisuutta. Mikäli yritys on tehnyt lähiaikoina isoja investointeja, niiden vaikutus tulee näkyviin kassavirtalaskelmassa myöhemmin. Jos taas yrityksellä ei ole kassavirtalaskelman mukaan rahaa käytettävissä investointeihin, tulee pohtia; onko yrityksellä toimintaedellytyksiä, pystyykö yritys toimimaan jatkossa ja onko sillä mahdollisuuksia tulevaisuudessa kasvattaa liiketoiminnan rahavirtaa.

TAULUKKO 7. Pienyritys A:n kassavirtalaskelma ja ennuste kuvitteellisen kirjanpidon lukujen perusteella (LIITE 1)

Kuukausi	06/2021	07/2021	08/2021	09/2021	Yhteensä
	Toteutunut	Toteutunut	Toteutunut	Ennuste	
Alkusaldo	65778,88	331919,04	256114,27	350816,93	
KASSAANMAKSUT (+)					
Kassaanmaksut, myynti alv 0 %	285966,13	64295,39	195300,49	250000,00	995562,01
Kassaanmaksut, muut alv 0 %					
Laskutetut alv:t	68631,87	15430,89	46872,12	60000,00	238934,88
Yhteensä	354598,00	79726,28	242172,61	310000,00	1234496,89
KASSASTA MAKSUT (-)					
Ostot (sis. alihankinta) alv 0 %	22223,71	76253,03	51835,55	65000,00	215312,29
Henkilöstökustannukset	32277,22	34924,81	45810,11	35000,00	148012,14
Vuokrat					
Markkinointi, alv 0 %	4300,00	2334,50	6675,32	6500,00	19809,82
Muut alv 0 %	11007,72	15568,06	12212,01	15000,00	53787,79
Ostojen alv	10410,54	18223,66	13688,30	16741,94	
Verottajalle tilitettävä alv	58221,33	-2792,77	33183,82	58258,06	
Yhteensä	80219,19	147304,06	130221,29	138241,94	
<i>Liiketoiminnan kassavirta (=)</i>	274378,81	-67577,78	111951,32	171758,06	
INVESTOINNIT (-)				80000,00	80000,00
PÄÄOMA- JA LAINA-RAHOITUS					
Osakepääomasijoitukset (+)					
Pääomalainat (+)					
Lainat rahoituslaitoksilta (+)					
Lainojen lyhennykset (-)	6250,00	6250,00	6250,00	6250,00	25000,00
Korot (-maksut/ +saamiset)	1988,65	1976,99	1998,66	1500,00	7464,30
Muut					
Rahoituksen kassavirta yhteensä	8238,65	8226,99	8248,66	7750,00	32464,30
Kassan muutos (=)	266140,16	-75804,77	103702,66	84009,06	
Loppusaldo	331919,04	256114,27	359816,93	434825,99	434825,99

Taulukosta 7. voidaan havaita, että pienyrittäjä A:n kassavirtalaskelman alkusaldo on positiivinen eli yrityksen liiketoiminnan kassavirralla on saatu katettua myös rahoituksesta johtuneet menot. Kesäkuun kassavirta on tuottoisa ja ”plussalla”, mutta heinäkuun kassan muutos on negatiivinen, johtuen pienestä myynnistä ja suurista ostoista. Elokuussa kassan muutos on taas jälleen positiivinen. Pienyrittäjä A on budjetoinut investointeja syyskuulle vuodelle 2021 ja ne näkyvät kassavirtalaskelmassa ennusteena. Kun syyskuun kirjanpito on valmis, ennusteen tilalle siirretään oikeat luvut kirjanpidosta. Yrityksen kassavirtalaskelman ennustetaan jatkossa olevan tuottava ja liiketoiminnan rahavirran kattavan sekä rahoituksen että investointien rahavirrat. Yrityksen toiminnan huomataan olevan selvästi vakiintunut ja myös kassavirta on vakaata. Yrityksen kirjanpidon mukaan yrityksellä ei ole pelkoa likviditeetin heikkenemisestä, joten yrityksen johdon on näiden havaintojen perusteella helppo tehdä päätös sijoittamisen aloittamisesta. Kassavirta ”elää” koko ajan yrityksen toiminnan mukaan ennakoiden tulevaa ja sen avulla on helpompi havaita yrityksen likviditeetin eli maksukyvyn muutokset ja rahojen riittäminen liiketoiminnan kuluihin.

6.3 Pienyrittäjä A:n sijoitussuunnitelma

Pienyrittäjä A:n sijoittaminen aloitetaan tekemällä selvitys, jossa päätetään, käytetäänkö yrityksen sijoittamisen apuna ammattilaisia ja kuka ottaa vastuulleen yrityksen sijoittamisen sekä siihen liittyvät päätökset. Tämän jälkeen yritykselle tehdään sijoitusprofiilikysely, jossa selvitetään, millaisia sijoittamiseen liittyviä perusasioita ja kokemuksia sijoittamisesta vastaavalla yrityksen edustajalla on. Yritykselle tehtyjen rahoitus- ja kassavirtalaskelmien pohjalta on helpompi tehdä päätös sijoitettavasta summasta, sijoituksen koosta ja tekotavasta eli, tehdäänkö kerralla suurempi sijoitus vai pienempiä säännöllisiä kuukausisijoituksia. Pienyrittäjä A:n taseessa (LIITE 1) ei ole sijoituksia lainkaan, siitä voidaan tehdä johtopäätös, että yritys on tekemässä ensimmäistä sijoitustaan.

Riskiprofiilin valintaan vaikuttaa yrityksen sijoitushorisontin eli sijoitetun varallisuuden sijoitusaika ja se, millaisen riskin yritys haluaa tai uskaltaa ottaa. Mikäli yritys ei halua ottaa riskiä, eikä sijoitettu pääoma saa pienentyä lainkaan, yritykselle suositellaan sijoittamista varovaisella riskiprofiililla. Suositeltava sijoitusaika on tässä tapauksessa yksi vuosi. Sijoitustuotteita ovat muun muassa riskittömät talletustilit, lyhyen koron rahastot ja pääomasuojatut rahastot. Yrityksen sijoittamisesta saama tuotto on suoraan verrannollinen riskiin ja tällä hetkellä sijoituksista maksettava korkoprosentti on todella matalalla, ollen 0–0,75 %:a. Maltillisen sijoitusprofiilin valitessaan yritys sietää jo vähän riskiä eikä edes mahdollinen sijoitetun pääoman pieneneminen vie yrityksen vastuuhenkilön yöunia. Sijoitusajaksi

maltilliseen sijoittamiseen suositellaan 1–3 vuotta ja sijoitustuotteina ovat muun muassa pienemmän riskin rahastot ja joukkolainat. Sijoitusprofiileista tuottohakuinen ja rohkea sietävät sijoittamisen riskiä kohtuullisesti, sijoitushorisontti on pituudeltaan vähintään 3–5 vuotta. Sekä tuottohakuisen sekä rokkean sijoittamisen sijoitustuotteina käytetään paljon riskiä sisältäviä sijoitustuotteita ja suoraa osakesijoittamista.

Pienyritys A:lla ei ole aikaisempia sijoituksia eikä kokemusta sijoittamisesta. Tällä perusteella yritys voi aloittaa sijoittamisen maltillisella sijoitusprofiililla hajauttamalla sijoitukset laajasti eli tekemällä sijoituksia kuukausittain eri omaisuusluokkiin ja eri toimialoille saadakseen varoilleen ainakin vähän tuottoa. Yritykselle sopiva sijoitustyyli löytyy tutkimalla eri sijoitustuotteita ja niiden sisältöjä sekä etsimällä niistä yrityksen arvomaailmaan sopivia sijoittamisen kohteita. Sijoittamista laatuyhtiöihin kannattaa myös harkita, koska niiden tulokset pysyvät vakaina suhdanteista riippumatta vuodesta toiseen. Suositeltavaa on lisäksi allokoida eli tehdä rajat, joiden sisällä sijoittaminen tehdään yritykselle sopivalla riskillä ja aikavälillä sekä pitää kiinni tehdystä sijoitussuunnitelmasta, riippumatta siitä mitä sijoitusmarkkinoilla tapahtuu. Pienyritys A:n on haettava mahdollisia pörssissä tehtäviä kauppvoja varten Patentti- ja rekisterihallitukselta LEI-tunnus, koska pankit eivät kä sijoituspalveluja tarjoavat yritykset ota lainkaan vastaan toimeksiantoja sellaisilta yrityksiltä, joilla tätä tunnusta ei ole. Pienyritys A tarvitsee lisäksi myös sähköisen arvopaperien säilytystilin eli arvo-osuustilin, joka voidaan avata samalla kun ensimmäinen sijoitustoimeksianto tehdään.

7 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten pk-yritys voi sijoittaa vapaata kassavirtaa ja millaisia sijoitusvaihtoehtoja pk-yritykselle sijoitusmarkkinoilta löytyy. Tarkoituksena oli, että opinnäytetyön lukija ymmärtää, miten yrityksen kirjanpidon luvuista laadituilla rahoitus- ja kassavirtalaskelmilla saadaan selville yrityksen vapaa kassavirta, jota voidaan käyttää esimerkiksi voitonerien maksuun sijoittajille, tehdä investointeja tai sijoittaa. Tarkoituksena oli luoda kuvitteelliselle Case Pienyrittäjä A:lle rahoitus- ja kassavirtalaskelmat, sijoitussuunnitelma ja näiden perusteella tehdä päätös sijoittamisen aloittamisesta ja parhaiten soveltuvista sijoitustuotteista tai -välineistä.

Opinnäytetyön alussa kerrottiin lyhyesti yleistä tietoa pk-yrityksistä. Seuraavaksi käytiin lävitse rahoitus- ja kassavirtalaskelmien mallit Kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjeiden mukaisesti ja kerrottiin lukijalle, miksi yrityksen kannattaa laatia nämä laskelmat ja miten yritys voi hyödyntää niitä toiminnassaan. Tämän jälkeen opinnäytetyön teoriaosassa käsiteltiin sijoittamisen aloittamista, sijoitussuunnitelman laatimista, sijoittajan riskinhallintakykyä ja monia muita sijoittamisessa huomioon otettavia seikkoja. Lopuksi käytiin lävitse erilaisia sijoituskohteita ja -välineitä sekä niiden ominaispiirteitä ja riskejä.

Teoriaosuuden pohjalta kuvitteelliselle Case Pienyrittäjä A:lle tehtiin yrityksen kuvitteellisten kirjanpitolukujen ja tilinpäätöstietojen avulla rahoitus- ja kassavirtalaskelmat. Samalla lukijalle kerrottiin laskelmissa olevien rahavirtojen tarkoitukset. Pienyrittäjä A:n rahoituslaskelman perusteella havaittiin, että yrityksen tilikauden tuloksen perusteella varsinaisella ydinliike-toiminnalla on pystytty kattamaan kaikki rahoituslaskelman eri rahavirrat ja yrityksen varoja jäi vielä käyttämättä. Kuukausittaisten kassavirtalaskelmien perusteella huomattiin, kuinka kassavirta ”elää” ja muuttuu koko ajan yritystoiminnan tulojen ja menojen mukaan. Samalla havaittiin, että yrityksen toiminta ja kassavirta ovat vakiinnuttaneet paikkansa. Laskelmien mukaan yrityksellä ei ole pelkoa likviditeetin heikkenemisestä ja sijoittaminen voidaan aloittaa. Pienyrittäjä A:n sijoitussuunnitelmassa otettiin huomioon yrityksen kokemattomuus sijoitustoiminnassa ja sen perusteella yritykselle valittiin maltillinen sijoitusriskiprofiili. Valintaan vaikuttivat yrityksen riskinotto-kyky, sijoitushorisontti sekä sijoitusmarkkinoiden tämänhetkinen tilanne.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista, erittäin opettavaista ja motivoivaa. Teoriaosaan käytettiin useita lähteitä ja alan kirjallisuutta. Vapaalla kassavirralla sijoittaminen kiinnosti minua, enkä

löytänyt siitä julkaistua materiaalia. Halusin käsitellä aihetta siten, että sain mukaan kirjanpidon aineiston ja sen pohjalta tehtävät laskelmat. Sijoitustuotteiden ja -välineiden määrä ja niihin liittyvät erilaiset riskit yllättivät minut paljoudellaan. Tämän opinnäytetyön ansiosta löysin paljon sijoitustuotteita, joista en tiennyt aiemmin mitään. Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista ja tutkin paljon erilaisia sijoittamiseen liittyviä asioita ja laskelmia. Huomasin, että yritysten ja yksityishenkilöiden sijoittaminen on yhteneväistä ja eroaa toisistaan vain joissakin määrin. Oma sijoitusprofiilini on tämän opinnäytetyön kirjoitusprosessin aikana muuttunut ja ymmärrän sijoittamista nyt paremmin kuin ennen.

LÄHTEET

Aho, J, Walker R. 2018. Mitä P/E-luku oikeasti kertoo? Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/mita-pe-luku-oikeasti-kertoo>. Viitattu 16.10.2021.

Eduskunta. 2021. Valtioneuvoston U-kirjelmä U 43/2021 vp. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kirjelma/Sivut/U_43+2021.aspx. Viitattu 19.9.2021.

Erkkilä, J. 2016. Vapaa kassavirta on armoton sijoituksen kuumemittari. Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2016/05/vapaa-kassavirta-on-armoton-sijoittajan-kuumemittari/>. Viitattu 26.5.2021.

Erkkilä, J. 2020. Miksi passiivinen sijoittaminen voittaa aktiivisen? Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2020/04/passiivinen-sijoittaminen-voittaa-aktiivinen/>. Viitattu 20.11.2021.

Euroopan keskuspankki. 2021. Lehdistötiedote: Rahapoliittisia päätöksiä. Saatavissa: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.mp210121~eb9154682e.fi.html>. Viitattu 9.9.2021.

Finanssivalvonta. 2018. Rahastoyhtiöt. Saatavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/rahastoyhtiot/>. Viitattu 26.10.2021.

Heikinheimo, H. 2017. Vakuutuskuoret: Kannattaako kapitalisaatiosopimus tai sijoitusvakuutus? Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/60607/vakuutuskuoret-kannattaako-kapitalisaatiosopimus-tai-sijoitusvakuutus/>. Viitattu 1.11.2021.

Heikkilä, T. 2017. Mikä on laatuyhtiö? Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/58197/mika-on-laatuyhtio/>. Viitattu 20.11.2021.

Heiskanen, J. 2017. Strukturoidut sijoitustuotteet – mitä ne ovat? Saatavissa: <https://www.osake-liitto.fi/uutiset/strukturoidut-sijoitustuotteet-mita-ne-ovat/>. Viitattu 12.9.2021.

Huovinen, H. 2020. Sijoittaja, näin lasket yhtiön käyvän arvon vapaan kassavirran menetelmällä. Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2020/04/vapaa-kassavirta-arvo/>. Viitattu 2.8.2021.

Hämäläinen, K. 2020. A vai B – kumpaa osakesarjaa kannattaa ostaa ja omistaa? Taloustaito. Saatavissa: <https://www.taloustaito.fi/Rahat/a-vai-b--kumpaa-osakesarjaa-kannattaa-ostaa-ja-omistaa/#2953308e>. Viitattu 21.11.2021.

Immonen, R, Villa, S. 2019. Osakeyhtiön varojen käyttö. Kuka päättää, kuka vastaa? 2., uudistettu painos. Helsinki. Alma Talent Oy. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.centria.fi/teos/FABBXXBTABHED#/kohta:II\(\(a0\)\(\(a0\)\(\(7c\)\(\(20\)VAROJEN\(\(20\)K\(\(c4\)YT\(\(d6\)N\(\(20\)OI-KEUDELLINEN\(\(20\)KEHYS\(\(20\):5\(\(20\)Osakeyhti\(\(f6\)n\(\(20\)toimiala\(\(20\):5.2\(\(20\)Toimialan\(\(20\)merkitys\(\(20\)ja\(\(20\)toimialaliukumat\(\(20\)/piste:b984](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.centria.fi/teos/FABBXXBTABHED#/kohta:II((a0)((a0)((7c)((20)VAROJEN((20)K((c4)YT((d6)N((20)OI-KEUDELLINEN((20)KEHYS((20):5((20)Osakeyhti((f6)n((20)toimiala((20):5.2((20)Toimialan((20)merkitys((20)ja((20)toimialaliukumat((20)/piste:b984). Viitattu 20.8.2021.

Isola, J. 2015. Allokaatio – yksi sijoittajan tärkeistä päätöksistä. Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2015/06/allokaatio-on-yksi-sijoittajan-tarkeista-paatoksista/>. Viitattu 5.9.2021.

Joukama, K. 2020. Kiinteistöt tarjoavat hyviä hajautushyötyjä – löydä itsellesi paras tapa sijoittaa. Saatavissa: <https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/blogit/blogit/blogi/1509565749678>. Viitattu 1.10.2021.

Jylhä, T. 2016. Rahoituslaskelma talouden suunnittelun osana. Saatavissa: <https://intito.fi/rahoituslaskelma-talouden-suunnittelun-osana/>. Viitattu 21.5.2021.

Kaleva, H., Oikarinen, E. & Soutamo, M. 2017. Kiinteistösijoittaminen. Helsinki: KTI Kiinteistötieto Oy

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Karjalainen, A. 2019. Yrittäjä, näin hyödynnät sijoittamista kassanhallinnassa. Saatavissa: <https://www.op-media.fi/yrityksyys/yrityksen-kasvu/yrityksen-nain-hyodynnat-sijoittamista-kassanhallinnassa/>. Viitattu 21.11.2021.

Kauppila, K., Puttonen, V. & Repo, E. 2020. Miten sijoitan rahastoihin. 6., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Kirjanpitoasetus. 30.12.1997/1339. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339#L2P1>. Viitattu 21.5.2021.

Kirjanpitolaki. 30.12.1997/1336. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Viitattu 21.5.2021.

Koski, M. 2018. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoittaminen – ei niin hankalaa ja kallista. Danske Bank. Saatavissa: <https://danskebank.fi/sinulle/artikkelit/2018/08/blogi-ulkomaisiin-osakkeisiin-sijoittaminen-ei-niin-hankalaa-eika-kallista>. Viitattu 6.9.2021.

Koski, T. 2012. Pk-yrityksen strateginen talousjohtaminen. Hämeenlinna. Helsingin seudun kauppamari / Helsingin Kamari Oy ja Toivo Koski.

Kuusinen, E. 2021. Mitä eroa on osakesäästötillillä ja arvo-osuustillillä? Saatavissa: <https://www.inderes.fi/fi/mita-eroa-osakesaastotilla-ja-arvo-osuustilla>. Viitattu 20.11.2021.

LEI-tunnus. Saatavissa: <https://www.op.fi/yritykset/sijoittaminen/lei>. Viitattu 8.8.2021.

Leskinen, S. 2021. Sijoitusyhtiön perustaminen käytännössä. Saatavissa: <https://www.sijoitusyhtio.net/sijoitusyhtio-alku/sijoitusyhtion-perustaminen-kaytannossa/>. Viitattu 15.1.2022.

Likos, P. 2020. What is Earning Per Share? U.S.News. Saatavissa: <https://money.usnews.com/investing/investing-101/articles/what-is-earnings-per-share-eps>. Viitattu 21.11.2021.

Luukkonen, H. 2020. Onko yrityksesi kassavirta hallussa? Saatavissa: <https://www.rantalainen.fi/julkaisut/artikkelit/onko-yrityksesi-kassavirta-hallussa/>. Viitattu 19.5.2021.

OP Private. 2021. OP BMW & Daimler Autocall 29/2021. Saatavissa: <https://www.op.fi/documents/20556/37196879/Markkinointimateriaali+29+2021.pdf/4c33197c-0b0d-3f48-87d6-13db214ada75>. Viitattu 12.9.2021.

Patentti- ja rekisterihallitus a. LEI-tunnus. Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/lei-tunnus.html>. Viitattu 8.8.2021.

Patentti- ja rekisterihallitus. b. Mikä on LEI? Saatavissa: https://www.prh.fi/fi/lei-tunnus/hakijalle/mika_lei.html. Viitattu 8.8.2021.

Patentti- ja rekisterihallitus c. Tervetuloa LEI-tunnuspalveluun. Saatavissa: <https://epalvelut.prh.fi/lei/fi/>. Viitattu 8.8.2021.

Puttonen, V., Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5., uudistettu painos. Helsinki. Talentum Media. Saatavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.centria.fi/teos/EAIBHXC-TDG#/kohta:19/piste:b332>. Viitattu 21.8.2021.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Saatavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Viitattu 26.10.2021.

Pörssisäätiö. 2017. Osakeopas. Saatavissa: <https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/06/Osakeopas-2017.pdf>. Viitattu 16.10.2021.

Pörssisäätiö. 2020. Sijoittajan korko-opas. Saatavissa: <https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/Sijoittajan-korko-opas-2020.pdf>. Viitattu 9.9.2021.

Pöysti, J. 2021. Sijoittaja – löydä sijoitustyyliäsi. Saatavissa: <https://rahamedia.fi/blogi/sijoittaja-loyda-sijoitustyyli?rq=löydä%20sijoitustyyli>. Viitattu 29.8.2021.

Rahoitusvakausvirasto. Talletussuoja Suomessa. Saatavissa: <https://rvv.fi/talletussuoja>. Viitattu 12.9.2021.

R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto. Hedgerahastolla lisätuottoa salkkuun. Saatavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/r2-crystal>. Viitattu 21.8.2021.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? 8.–9. painos. Helsinki. Edita. Saatavissa: library.ellibs.com/login/?l...51-37-6390-9. Viitattu 19.5.2021.

Sijoittaja a. Laadi oma sijoitussuunnitelma. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/laadi-oma-sijoitussuunnitelma/>. Viitattu 20.11.2021.

Sijoittaja b. Indeksilainat ja strukturoidut sijoitustuotteet. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/struktoroidut-sijoitustuotteet/>. Viitattu 20.11.2021.

Sijoittaja c. Sijoittajan yleisimmät virheet. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/sijoittajan-yleisimmat-virheet/>. Viitattu 21.11.2021.

Sijoittaja. 2021. Vastuullinen sijoittaminen – miten löydän sijoituskohteet? Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/132352/vastuullinen-sijoittaminen-miten-loydan-sijoituskohteet/>. Viitattu 20.11.2021.

Simola, U. 2020. Velka alkaa vihertää – joukkolainat revitään käsistä. *Taloustaito*. Saatavissa: <https://www.taloustaito.fi/Rahat/velka-alkaa-vihertaa--joukkolainat-revitaan-kasista/#5788ca3e>. Viitattu 19.9.2021.

Strukturoidut sijoitustuotteet. Saatavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/strukturoidut-sijoitustuotteet>. Viitattu 12.9.2021.

Svea Bank. 2022. Korkeakorkoinen säästötili. Saatavissa: <https://www.svea.com/fi/fi/kuluttajat/talletus/saastotili/>. Viitattu 15.1.2022.

Tilastokeskus a. Käsitteet. Saatavissa: https://www.stat.fi/meta/kas/pienet_ja_keski.html. Viitattu 16.11.2021.

Tilastokeskus b. Käsitteet. Saatavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/johdannaiset.html>. Viitattu 24.10.2021.

Tilastokeskus. 2021. Yritykset. Saatavissa; https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset.html. Viitattu 16.11.2021.

Tunnuslukuopas. 2021. P/B-luku. Almatalent. Saatavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/porssitunnusluvut/p-b-luku>. Viitattu 16.10.2021.

Vaateri, I. 2017. Paha, pahempi strukturoitu sijoitustuote. Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/paha-pahempi-strukturoitu-sijoitustuote>. Viitattu 12.9.2021.

Vero. 2021. Kapitalisaatiosopimuksen verotus. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48548/kapitalisaatiosopimuksen-verotus4/>. Viitattu 2.11.2021.

Yleisimmät sijoittajien käyttämät sijoitustyyli. 2021. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/58111/yleisimmat-sijoittajien-kayttamat-sijoitustyyli/>. Viitattu 29.8.2021.

Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 2011. 9, korjattu laitos. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University

Case-yritys Pienyritys A:n kuvitteellinen tuloslaskelma					
	2020	2019	06/2021	07/2021	08/2021
LIIVEVAIHTO	2430315,59	2088615,45	285966,13	64295,39	195300,49
Liiketoiminnan muut tuotot	10410,89	1034,45	0,00	230,00	776,80
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-440977,20	-382541,62	-22223,71	-76253,03	-51835,55
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	60368,84	23549,96			
Ulkopuoliset palvelut	-56554,12	-34786,90	-3426,98	-3223,98	-2987,88
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-437162,48	-393778,56	-25650,69	-79477,01	-54823,43
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-398767,78	-445490,88	-27468,33	-28887,44	-37565,64
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-82673,92	-58897,78	-3761,89	-4586,86	-5777,93
Muut henkilösivukulut	-7387,11	-18579,20	-1047,00	-1450,51	-2466,54
Henkilösivukulut yhteensä	-90061,03	-77476,98	-4808,89	-6037,37	-8244,47
Henkilöstökulut yhteensä	-488828,81	-522967,86	-32277,22	-34924,81	-45810,11
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-67453,23	-53497,27	-6887,98	-8776,88	-8776,88
Liiketoiminnan muut kulut	-116689,16	-133018,30	-15307,72	-17902,56	-18887,33
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	1330592,80	986387,91	205842,52	-76555,87	67779,54
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko- ja rahoitustuotot					
Muilta	5909,45	2485,33	0,00	443,78	776,56
Korkokulut ja muut rahoituskulut					
Muille	-22565,77	-23784,49	-1988,65	-1976,99	-1998,66
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-16656,32	-21299,16	-1988,65	-1533,21	-1222,10
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	1313936,48	965088,75	203853,87	-78089,08	66557,44
Tuloverot	-37498,44	-45654,54	-3976,25	-3976,25	-3976,25
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	1276438,04	919434,21	199877,62	-82065,33	62581,19

Case-yritys Pienyritys A:n kuvitteellinen tase					
VASTAAVAA	2020	2019	06/2021	07/2021	08/2021
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut aineettomat oikeudet	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00
Aineelliset hyödykkeet					
Omistuskiinteistöt					
Maa- ja vesialueet	34580,00	34580,00	34580,00	34580,00	34580,00
Omistuskiinteistöt yhteensä	34580,00	34580,00	34580,00	34580,00	34580,00
Rakennukset ja rakennelmat					
Rakennukset	1232930,72	1243780,41	1227505,82	1226601,67	1225697,52
Rakennukset ja rakennelmat yhteensä	1232930,72	1243780,41	1227505,82	1226601,67	1225697,52
Koneet ja kalusto					
Koneet ja kalusto	398614,96	277163,33	370313,19	365596,23	360879,27
Koneet ja kalusto yhteensä	398614,96	277163,33	370313,19	365596,23	360879,27
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1666125,68	1555523,74	1632399,01	1626777,90	1621156,79
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1666575,68	1555973,74	1632849,01	1627227,90	1621606,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Tavarat					
Tavarat	305649,78	245280,94	305649,78	305649,78	305649,78
Vaihto-omaisuus yhteensä	305649,78	245280,94	305649,78	305649,78	305649,78
Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Myyntisaamiset	371004,94	298721,56	498665,76	175832,11	257665,45
Muut saamiset	153455,88	7575,99	133656,22	87342,22	3377,54
Siirtosaamiset	303766,78	244352,21	114554,67	105440,09	8778,55
Saamiset yhteensä	828227,60	550649,76	746876,65	368614,42	269821,54
Rahat ja pankkisaamiset	642355,91	533743,02	328723,41	398175,88	584922,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT yhteensä	1776233,29	1329673,72	1381249,84	1072440,08	1160393,64
VASTAAVAA yhteensä	3442808,97	2885647,46	3014098,85	2699667,98	2782000,43

Case-yritys Pienyritys A:n kuvitteellinen tase					
VASTATTAVAA	2020	2019	06/2021	07/2021	08/2021
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	25000,00	25000,00	25000,00	25000,00	25000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1302941,32	775363,15	2159379,36	2159379,36	2159379,36
Tilikauden voitto (tappio)	1276438,04	919434,21	199877,62	-82065,33	62581,19
OMA PÄÄOMA yhteensä	2604379,36	1719797,36	2384256,98	2102314,03	2246960,55
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Lainat rahoituslaitoksilta	445354,45	523354,45	370354,45	370354,45	370354,45
Pitkäaikainen yhteensä	445354,45	523354,45	370354,45	370354,45	370354,45
Lyhtyaikainen					
Lainat rahoituslaitoksilta	75000,00	78000,00	37500,00	31250,00	25000,00
Ostovelat	127565,88	156890,99	85665,87	134665,98	124565,77
Muut velat	2344,87	106556,66	3554,44	1760,43	223,54
Siirtovelat	188164,41	301048,00	132767,11	59323,09	14896,12
Lyhtyaikainen yhteensä	393075,16	642495,65	259487,42	226999,50	164685,43
VIERAS PÄÄOMA yhteensä	838429,61	1165850,10	629841,87	597353,95	535039,88
VASTATTAVAA yhteensä	3442808,97	2885647,46	3014098,85	2699667,98	2782000,43